

„რასი ძალოვნები მათ პრობლემებს გვიპირია, ვიზუა კართველები“

მეორად კი უნდობის გარეშე მოვალეობა და მეტყველეობა უმთხოვთ მოვალეობაზე

თორება მოგვიყვანის უკავშირი ცეკვის მიზნით და მის მიზნით მოგვიყვანის დროს, მდგრადი და უკავშირის მონაცემების გათვალისწინებით ჯერ არნაბული დრამა, თბილისში, საქართველოს ეკრო-ატლანტიკური თანამშრომლობის ასეციაციის ინიციატივით, დაიწყო სემინარი თემაზე, როგორ უნდა ითხოვამშრომლობ სახელისუფლო სტუდენტურებმა და მსამედიაზ კრიზისული სიტუაციების დროს.

"ჩვენ დიდი ხანი ვამზადებდით ამ
სემინარს. ისე მოხდა, რომ მისი
დაწყების დრო მოსკოვის ტრაგიკულ
ისტორიულ დროის მიხედვით მიმდინარეობდა.

მოვლენებს დაემთხვა. რამდენიმე დღეა, ყველანი თვალყურს ვადევ-ნებთ, თუ როგორ ვითარდება ასეთი დიდი კრიზისის დროს ხელისუფლე-ბისა და მედიის ურთიერთქმედება რუსეთში. ამ კონკრეტულ შემთხვევაში ის უკეთესის სურვილს აღძრავს. ამ სემინარის გამართვის მიზა-ნიც ის არის. რომ უარისათისტია

პანკისის ხეობისა და ჩეჩენეთის კრიზისების დროს მედიისა და ხელი-სუფლების დამოკიდებულების შედა-რებისას გამოიკვეთა, რომ ქართველ ურუნალისტებს, რუსი კოლეგებისგან განსხვავებით, ინფორმაციის მოპოვე-ბა გაცილებით უადგილდებათ და უფ-რო ნაკლები პრობლემა ექმნებათ.

“ჩენი ადრაულობ არ ევაძლიავნ

თიც ის არის, რომ უშემოადგენდათ გაგიგა, რა სურვილები ამოძრავებთ ხელისუფლების წარმომადგენლებს. ასევე საინტერესო იქნება უცხოური გამოცდილების „გაცნობაც”, – გვითხრა საქართველოს ეკრო-ატლანტიკური თანამშრომლობის ასოციაციის პრეზიდენტმა, უშიშროების მინისტრის პრესუამსახურის უფროსმა ნიკოლოზ ლალიაშვილმა.

სასტუმრო „შერატონში“ გახსნილ სემინარში, საქართველოს გარდა, მონანილებას იღებენ რუსეთის, აზერბაიჯანის, სომხეთისა და დიდი ბრიტანეთის მედიის წარმომადგენლები, მათ შორის: „ბი-ბი-სის“ ცენტრალური აზია-ისა და კავკასიის სამსახურის რედაქტორი იური გოლიგორსკი, ჯორჯთაუ-

იური უმალებელი ან გვარდელებების შესედავ და შუბლზე ჩერიათ – „მისტერ არა“. ყოველივე ეს საზოგადოებრივ აზრზე აისახება, პირადად მე ასეთი პრობლემები, ქართველ ძალოვნებთან არ მექმნება, პანკისში ყოველგვარი პრობლემის გარეშე შევდივარ, – აღნიშნა რუსმა უურნალისტმა ბორის პანტელეევმა. პანკისში ჩატარებულ ოპერაციაზე საუბრისას, უშიშროების მინისტრის მოადგილემ ირალი ალასანიამ აღნიშნა, რომ იგი ემაყოფილია ოპერაციის დროს ძალოვნებისა და მედიის თანამშრომლობით. „ჩვენ რაიმე სე-

“ახალი მემარჯვენები” დაუინებით
ითხოვენ, ოსაძის კომისიას შესასწავ-
ლო აკადემიურ კონცენტრაციულ და

პარლამენტისთვის საზოგადო და სამართლებრივი უფლებების დაცვის უზრუნველყოფისა და სხვა ადამიანური სისუსტეებით აიხსნას. რა თქმა უნდა, ეს ფაქტორიც არსებობს, მაგრამ, ხშირად, კვორუმის არარსებობა და, შესაბამისად, სხდომის ჩატელა ხელოვნურად, სპეციალურად ხდება: პარლამენტის უძრავი შეკრებულად არ შედიან სხდომისგან (ან ესწრებიან მას, მაგრამ რეგისტრაციას არ ვადინ), რათა მათთვის არასასურველი საკითხების განხილვა და კენჭისყრა არ შედგეს. საერთოდ, კვორუმის „მართვა“ პოლიტიკური ბრძოლის ერთ-ერთ ხერხს წარმოადგენს და მეტ-ნაკლები სიხშირით, მას პარლამენტში წარმოადგენილი თოვქმის ყველა პოლიტიკური ძალა მიმართავს. თუმცა, თვალშისაცემია, რომ კვორუმის ხელოვნურ “დეფიციტს”, ამ პოლო დროს, ძირითადად, მაინც არსებული ხელისუფლების მხარდამჭერი ფრაქციები ქმნიან.

განაძემ სპიკერის სავარძელო
თა პირველი სახლში.

დარიუშის მიერ გადასახლდა, აქცია და რა კორსასახელის უფლებამ ფრაქციების წარმომადგენელთაგან დარბაზში თითქმის არავინ იმყოფებოდა. მართალია, პარლამენტის თავმჯდომარეს ბოიკოტისტების გვარები არ დაუსახელება, მაგრამ საჭიროდ მიჩნია, ღიად გამოეთქვა უკამაყილება იმასთან დაკავშირებით, რომ „გარკვეული ძალები საკანონმდებლო ორგანოს მუშაობის შეფერხებას შეგნებულად

ପ୍ରିଯ, ଏହାକୁ ମିଳାଇବା
ଦେଇବା ଏଥିରେ କିମ୍ବା

ესენ არ არის უკანას ცუდეულებული სახით დაბისის პირების ქმედებათა კანონიქრების შემსწავლელი დროებითი საპარლამენტო კომისიის (თავმჯდომარე მიხეილ ილ ისაძე) უფლებამოსილების ვადა და 25 ოქტომბრის პლენარულ სხდომაზე ამ ვადის გაგრძელება უნდა მომზდარიყო. მართალია, თავად კომისიასთან სამთავრობო ფრაქციებს პრეტენზია არა აქვთ (მით უმეტეს, მისი ხელმძღვანელი პროსახელისუფლებო "თანადგომის" წევრია), მაგრამ საქმე ისაა, რომ

(და მარტივებული) აკადემიურ სამსახურთ და განვითარებულ სამსახურებში" "ნამუშებე სულ აიღეს ხელი" და, კრწისტერების დროს რეგლა-
მენტის დარღვევის მომზიდებით, სხდომათა დარბაზიდან გაიკრიფნენ. თუმცა, ძელი სათქმელია, არის თუ არა ის გამოსავალი იმ მძიმე მდგომარეობი-
დან, რომელშიც ამ ბოლო დროს ხელი-
სუფლების მსარდამქერი ბალები აღ-
მოჩნდნენ - როგორც ცნობილია, "საიმ-
პირმენტო მოძრაობა", "სახელმწიფო მი-
ნისტრის გარდა, თავად პრეზიდენტის
წინააღმდეგაც არის მიმართული".
აშკარაა, რომ ასევე "განსაკულეოს" პარლამენტში წარმოდგენილი პრო-
სამთავრობო გუნდი მოუმზადებელი
შეხვდა. მას, როგორც ჩანს, არ ეგონა,
რომ ანტიშევარდნაძისტული განხყო-
ბა ასე ფარით და გაშლიდა ფრთხებს სა-
კანონმდებლო როგორც კედლებში.
არადა, როგორც საკითხის ინიციატო-
რი ჯემალ გოგიტიძე ირწმუნება, მი-
ზანთან დალიან ახლოს არის; დაახლო-
ებით, 70-მდე დეპუტატის მსარდამქე-
რი ხელმოწერა უკვე გააჩნია და ორშა-
ბათს, პარლამენტის პირუოს სხდომას
წარუდგენს შესაბამის დოკუმენტაცი-
ას, რათა პრეზიდენტის გადაყენების
საკითხი პირველსავე პლენარული
სხდომის დღის ნესრიგში შევიდეს.

ଶବ୍ଦାଳ୍ପିନୀ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

შინ რუსთავის საოლქო კომისიაში დასრულდა იმ

ბიც ნოემბრის ბოლოს საქართველოს პარლამენტში რუსთავის მაჟორიტარი დეპუტატის ვაკანტური ადგილისათვის იბრძოლება. საღამოს ექვსი საათისათვის კომისიაში ექვსი განცხადება იყო შესული. კანდიდატთა შორის

მოსკოვის თან ხე

ქსელის მფლობელი, ნაციონალური თამაზი
გველუკაშვილი ითვლებონან. ორივე კან-
დიდატს თითქმის ერთნაირი შანსები
აქვთ; ორივე ახლანდელი საკრებულოს
წევრია, რომლის არჩევნებზეც მგა-
ლობლიშვილმა 8509 ხმა მოაკრივა,
გველუკაშვილმა კი 7587. რაც შეეხება
თემურ ხაჩიშვილის შესაძლო მონაცი-
ლეობას არჩევნებში, როგორც რუსთა-

რუსთავის საოლქო საარჩევნო კო-
მისიანის შემადგენლობა არ შეცვლილა.
კომისიაზი აცხადებენ, რომ ისინი
სრულ მზადყოფნაში არიან, თუმცა,
იმის გამო, რომ ნეომბრის არჩევნები-
სათვის საჭირო ფინანსები მათ ჯერ არ
მიუღიათ, შესაძლებელია ახლანდელი
ხმის მიცემის ჩატარება სათურც კი
გახდეს.

ხელისუფლებასაც ადანაშაულები

დისკუსია „კავკასიურ სახლში“.

რათ. “ამის მსოფლიოშიც არავის არ
სჯერა,” – აცხადებენ ისანი.

პულტინი, რომელმაც თავის დროზე

საკუთარი თანამემატულების გულის
მოგება და გაპრეზიდენტება მხოლოდ
ჩერჩეთში გამოჩენილი სისასტიკით
შესძლო, არც მომავალ საპრეზიდენ-
ტო ოთხწლეუდზე იტყოდა უარს. მომა-
ვალი საპრეზიდენტო არჩევნების კი,
ძირითადად აზრით ჰქონინა ძალაში.

ერთ-ერთ
არჩევნო
ნარმატება
ჩერნითში
გან-
ხორციელდულ
პოლიტიკასა
და
აშშ-ს
გუნდება-განცყობაზე
დამოკიდებულ

მაღალი, ზღალი ახარიკალი...

თავიდან ერთ ამოცანას შემოგთავაზებთ: რა დრო დასჭირდება უდალი, სიმპათიურ, ჰერიან, უცოლე ასერეცელს ქრონიკული მასწავლებლის გულის მისამართებად, თუ ყოველდღი ქართული ენის გაკვეთილი აქვს (არადადგება არ ჩათვალოთ) ... ასაუხი: 6 თვე.

ერთ-ერთ დებორიურობით ისტორიული (NDI) დირექტორმა გარკ მაღალია, მომავალ ცოლთან, რესუფან ნაშრიანიშვითან, მესამე გაკვეთილის მერე დაიწყო "მუსაობა" და მხოლოდ ექვნის თვის მერი დაიკოლია... შეხვედრაზე.

ესი კალაპარი

მარკი: ცხოვრების უულმა გამოც-
ალებას მიჩინენ, რომ, თუ გრძეს, რა-
მეს მარინი, ყველა არად უდალი ექა-
ლი კადეც. დიდი ნის მერე, მაგრამ მა-
რინ არავალ ცოლთან, მისა გული.

- რა ნიანს უნდ ჭროული?

რუსიკი: არანაირ ნიანს, საერ-

ობად არაუკანის სახლობო.

მარკი: ქართულ კულტურის ყვე-

ლაზ მაგრა მასანვლებელ მყავს.

ტესტი და გამოიცია რა გული-

ნები, მაგრამ ა ის დიდი კოცხოვე-

რები, რა რენდ გამოიცია რა გული-

ნები, ამ მხრი ამრიცელებამ თევენ-

გან ჟერი გამოიცია რა გული.

რუსიკი: მარკი იმითაც დამაზან-

ტერსება, რომ ჟერი ის თვის აქები,

რასაც ქრთველ მამაცაცხი ვაზა-

ხები.

- იმდენა, ოჯახშიც დემოკრატი-
ულ ლირებულებებს ამეცნიერებთ.

მარკი: ერთობი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

კორ იჯახი, საბა 13-14 წლის მო-

ზარდები გვაქს, მაგრამ ძალიან კუდი-

ლო. არა, დამოიცია რომ რომ დამა-

თბილი SOS მაზა

ღია ბარათი მირიან გუჯაბიძის კოლექციიდან

გინვევთ მთაწმინდაზე

ბესიკის ქუჩაზე, სულხან-საბა ორბელიანის ძეგლთან, ფოტოზე აღმოჩენილ ბაღში,
27 ოქტომბერს, დღის 3 საათზე, თბილისის დასაცავად.
შეხვედრა გაიმართება ღვინო "ძველი თბილისისა" და
ქალაქური ჰანგების თანხლებით

არჩევანი ღირსება თბილისელებს!
ღირსება თბილისს!

କର୍ମ-ପଣ୍ଡାଳ

თია: გინ იკის, იქნა

"ნკალობის" ოე

ული ამ არის, ეს ენიბალდებებია კველაფერი - ჩვენს კონსტიტუციურ მოთხოვნებს, მოქალაქეთა თანასწორობას. ხშირად ამბობენ, რომ შეიძლება აირჩიონ შეუფერებელია ადამიანი. ეს არგუმენტი სრულად მიულებელია და მიჩნდება კითხვა: აქ ლაპარაკია საქართველოს მოსახლეობის 1/3-ზე? ეს ქართველი ირჩევდა პრეზიდენტს. რატომ არავის დაუსვამს ასე საკითხი პრეზიდენტთან დაკავშირდით? ხომ შეიძლებოდა, აქაც არასამორი არჩევანი გაეკეთებინათ? ახლა ერთი კურიოზული ამბავი მახსენდება. მოსკოვში, სოფლის მეურნეობის მინისტრთან შეკრებაზე, სიტყვა ჩამოვარდა ტროპიკებზე და ფაცაციონ თქვა, საქართველოში, თუ მოვინდომებთ, ბანანიც კი ხარობს, უბრალოდ, ერთ არ არის მზად ამისთვის და ამიტომ ბანანი არ მოგვყავს... საერთოდ, როგორ შეიძლება ვილაპარაკოთ მუნიციპალურ განვითარებაზე ქალაქში, რომელსაც არჩევითა არა ჰყავს მთავარი ხელისუფალი, რომელსაც ჰყავს ხელისარ საკრებულო, რადგან ჩვენი თვითმმართველობის კანონით საკრებულოს არავითარი ფუნქცია არა აქვს, გარდა მერიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების ადმინისტრირებისა. მას არა აქვს მერის გამოთხოვნის უფლება, ბიუჯეტთან დაკავშირებული ცვლილებების უფლება. ქალაქში იგივე ვითარებაა, რაც ქვეყანაში, სადაც მთავრობა წარადგნენს ბიუჯეტს, პარლამენტი ამტკიცებს, მაგრამ ცვლილებები ვერ შეაქვს. ასეა ქალაქშიც. აქ გვყავს დაინიშნული მერი, რომელიც ერთიანოვნულად წყვეტის, რაში დახარჯოს ფული. ამ ხარჯებთან დაკავშირებით კი საცმაოდ უსიამოვნო სურათია. ბოლო სამი თვეს განმავლობაში ფანტასტიური თანხები დაიხარჯა იუბილეუბზე. გაუგებარია მერის პრიორიტეტები, როცა სხვა ქალაქებს ეხმარება. კიდევ ერთი რამ: 2001 წლის ბიუჯეტის 57% დაიხარჯა თვითონ მერის კეთილდღეობისთვის. ეს არის შენობის რემონტი, რომელიც ყოველწლიურად კეთდება, საკანცელარიის ნივთები, მობილური ტელეფონები, ბენზინი, მანქანები და ა.შ. ჩვენნაირ ქალაქში, რომელიც ნაგავს მიაქვს, ქალაქის ბიუჯეტის 57 პროცენტი დაიხარჯა მერიისა და მისი თანამშრომლების მომსახურებაზე. ასეთ ვითარებაში ძნელია ლაპარაკი. აქ ძალიან მარტივი რამ ხდება. საქმე გვაქვს კორუფციასთან. ხელისუფლებაში არიან ადამიანები, რომლებიც კორუფციულ გარიგებებში არიან ერთმანეთთან. ამის დასტურია ახალი მშენებლობების საკითხიც. მართლაც, ყველა სახლი ნებართვითაა აძენებული, მაგრამ მეშემიძლია, სრული პასუხისმგებლობით გითხრათ, რომ მშენებარე სახლების 60 პროცენტი სადაოა, ანუ აქვს ნებართვა, მაგრამ ედავება მეორე მხარე და ამ ნებართვის გაცემის კანონიერებასან თავავშირიბით. საქმი სასა

სასამართლო მშენებლობას აჩე-
რებს, ამ მშენებლობის მესვეურნი მი-
მართავენ აპელაციას. როგორც წესი,
ზედა ინსტანციაში სასამართლო მშე-
ნებლობების შეჩერებას წყვეტს, მაგ-
რამ პროცესს აგრძელებს. პროცესი
ჭიანურდება, სახლი მთავრდება. ორი
წლის შემდეგ კი შეიძლება გამოვიდეს
აქტი, რომელიც იტყვის, რომ ნებართ-
ვის გაცემის წესები დარღვეული იყო,
მაგრამ ფაქტობრივი მდგომარეობის
გათვალისწინებით უნდა გაიცეს მინი-
მალური კომპენსაცია მომჩინევან მე-
ზობლებზე. ყველაფერი ამით მთავრ-
დება. სახლი აშენებულია. ეს ძალიან
სერიოზული პრობლემაა, როგოლიც
მხოლოდ არმქშენინსპექციას ან ქალა-
ქის არქიტექტურულ სამსახურებს
როდი უკავშირდება, ამაში ჩარეცულია
მთელი ისტებლობენტი, სასამართლო
ხელისუფლება. არის მეორე მომენ-
ტიცი, როცა ფაქტობრივად, მტკიცდე-
ბა, რომ ქალაქში მიმდნარე მასინჯი
მშენებლობების ძალიან დიდი პრო-
ცენტი სერიოზული თანამდებობის
პირების ხელშია. აյ უკვე სხვა ტიპის
პრობლემასთან გვაქვს საქმე - მუშა-
ობს არამარტო კორუფცია, არამედ
პროტექციონიზმიც და ყველაფერი,
რაც შეიძლება ამ სფეროში ხდებოდეს.
ძნელია მოიფიქრო რეცეპტი ამ მდგო-
მარეობის გამოსასწორებლად, მაგრამ
მე მჯერა, რომ მმართველობის ფორ-
მის შეცვლა ქალაქში საქმეს მნიშვნე-
ლოვნად წაადგება, რადგან თუკი გვე-
ყოლება არჩევული მერი, როგოლსაც
ექნება შიში, რომ მომავალ არჩევნებ-
ზე აღარ აირჩევენ, ან საკრებულო გა-
ინვესტიციები, მასში ქალაქის აღმასრულებე-
ლი ხელისუფლება სხვა პრიციპებს

ქუჩაში იყინება და კვდება და უბანის სადაც შეიხები დაქრიან ლიმუზინები ბით. ამ უბნებში სხვადასხვა პრობლემები მება, პრეველში დოდი სოციალურ პროგრამები აქვთ, მეორეში პირიქით ყველაფერი ძალიან ძვირი ღირს. ქალაქში ყველაფერი ბუნებრივად უნდა ხდებოდეს - უბნებად დაყოფაც, სახელ ლების დარქმევაც. პატარაობაში სურვე ვფიქრობდი, რატომ ჰქვია ჩემს უბანი ორჯონიერის რაონი, ეს ხომ ვაკეა მეტქი; სანამ გავიგებდი, ბლენდინოვა ვინ არის, მე ჩემი დამემართა. კარგი "ბარათაშვილის აღმართი", მაგრა ამას ჰქვია ციცაბანოვის აღმართი. ციც ციანოვმა მოიყანა რცი მუშა და აღმართი გაათხრევინა.

დათო მაღრაძე: - სხვათა შორის ბერძნ ეგონა, რომ ამ აღმართს პავლე ციციშვილის სახელი ერქვა, სინამდვი ლეში კი ესტატე ციციშვილის სახელ ჰქვია.

გიო ახვლედიანი: - ჟო, ესტატე ციციშვილმა გაათხრევინა ეს აღმართი, მანამდე ახლანდელი თავისუფლების მიხედან მიჰყიდა თამამშევს, რომელმაც იქ ქარვასლა დადგა. ერთ სიტყვით, იქაურობა მთლიანად ციც ციცვილისა იყო, რა გახდა ერთი ქუჩაშის სახელზე...

ლევან ჭოლოშვილი: - ვახტანგ ბერიძე აღტაცებით წერს, რომ თბილისში იყო უთოს ქუჩა, გვერდით - სამარეკხაოს ქუჩა. ამ სახელების შეცვლა არ შეიძლება. ლამაზია, ძველი ქალაქის სახეა, ნიმდევილია.

დათო მაღრაძე: - ახლა ქალაქი შესახებ ვსაუბრობთ. როგორც აღვინიშნეთ, აქ ყველაზე მეტად ჩანს ვიზუალურად, რა ტენდენციები პატონობა

A black and white photograph of Georgian actor Giorgi Gurgulia. He is shown from the chest up, smiling broadly and gesturing with his right hand while holding a microphone in his left hand. He is wearing a dark jacket over a light-colored shirt. The background is plain and light-colored.

መ.፲፻፲፭

ვატო ლეგავა: - პრიბლევმა ისაა
რომ გვაქვს ფასეულობები, რომლებ
ბიც შთამომავლობით გვერგო. ალ
ბათ, წყალგამყოფი უკვე გავლილია და
ის ფასეულობები, რაც საბჭოთა პერი
ოდში არსებობდა, უკვე ჩამონერილ
უნდა იქნას. ახლა შეიქმნა სოციალის
ტური სიტუაცია, როცა გვაქვს ფორ
მით ეროვნული და შინაარსით სოცია
ლისტური ფასეულობები, და ისინის
რეალურად შედის კონფლიქტში იმ გა
რემოსთან, რომელიც უარს ამბობს მა
თი დამკვიდრებისა და შენარჩუნების
მცდელობაზე. უმჯობესია, დავდგეთ
რეალობის ნინაშე და იმ ფასეულო
ბებს ადგილი მივუჩინოთ. ერთი ასეთი
ისტორია მახსენდება: ჩიკაგოს მერი
რომელიდაც მაფიოზს უუბნება: იცი
მე ვინა ვარ, მე ჩიკაგოს მერი ვარო. ი
პასუხობს, მე კა ჩიკაგო ვარო. კრიმი
ნალურ ელემენტს თუ გამოვრიცხავთ
თავისთავად, პასუხი სწორადაა გაცე
მული. მუნიციპალიტეტი კი არ არის
თბილისი, ჩვენ, საზოგადოება, ვართ
თბილისი; ფასეულობაც ის არის, რაც
ჩვენ მიგვიჩნია ფასეულობად, და არ
ის, რასაც გვაწვდიან. ჩვენ, როგორ
მოქალაქეებმა, ვერ შევქლით ვერ
მოქალაქეობრივა, ვერც პოლიტიკურ
ფორმულირება იმისა, თუ რა არის ფა
სეულობა. ფასეულობებზე საუბრისა
ძნელია დეკლარირება, მაგრამ როცა
ფასეულობები პოლიტიკაში გადავგვ
ყავს, ისინი სისტემაში უნდა იყოს მოყვ
ვანილი. თბილისი ჩვენა ვართ, ამ ქა
ლაქის მოსახლეობა, ამ ქალაქის
მკვიდრნი, და არა ისნი, ვინც მხსი სა

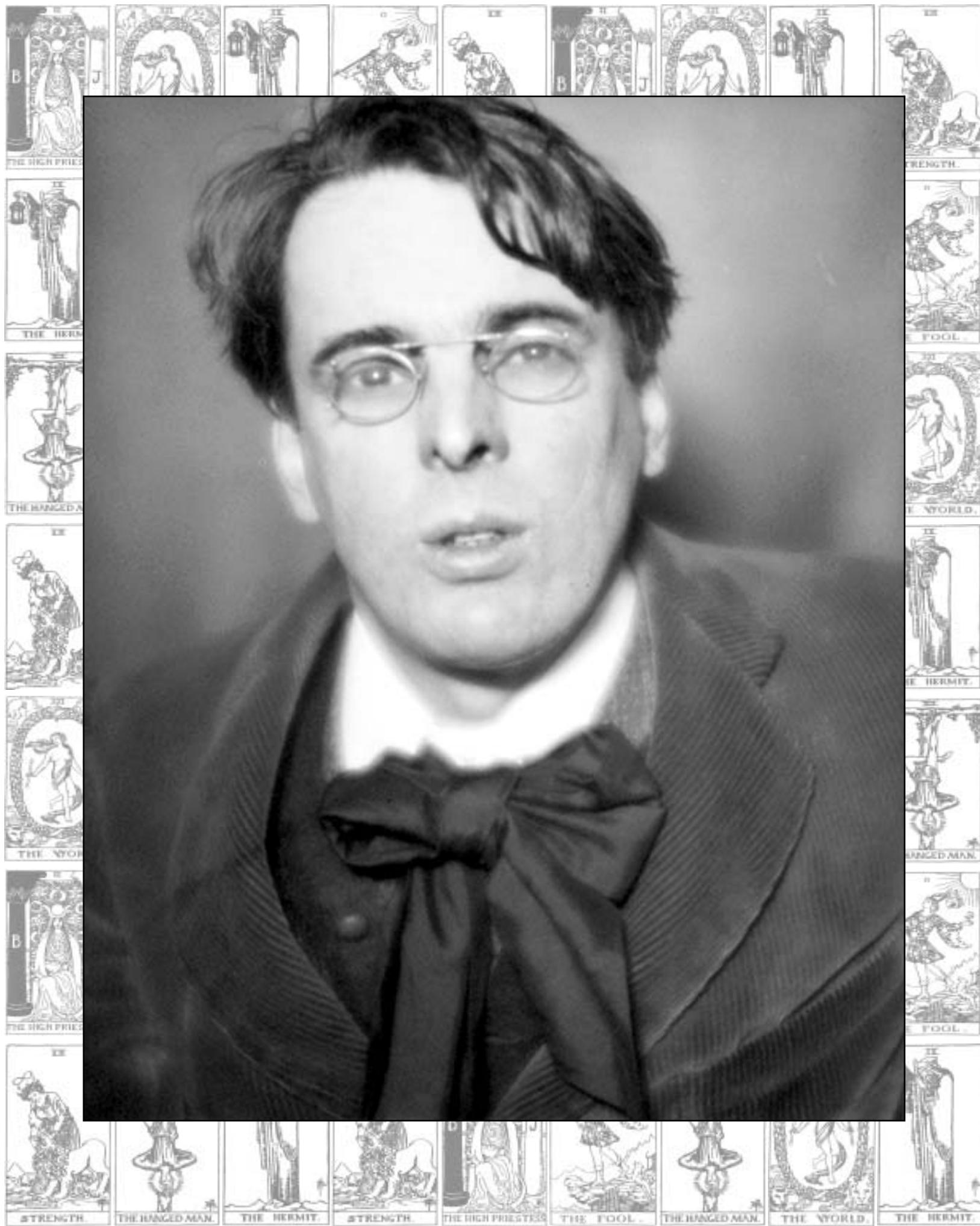

2X1

W illiam Butler Yeats

ანდრი ბუაბიძე	2	თავადის მიერაცხვა	6	სორგი ავერიცევი	13
გოთა იათაზვილი	3	ლაიფი პირადები	7	შეინარჩუნობი	13
ანა კორპაია-საგადაბვილი	4	თაოქარითოს სირჩეულები	9	ჭობის პირობები რეალი	14
აპვესტი კვირიძე	4	თაბარ ბაზუაპი	11	თეა შერდანა	16
გივი ალხახვიშვილი	5	გამარილ გარსია მარკასი	12		

სასტიკი და კომიკური პერსონაჟი

"ჩვენი მწერლობა", № 41, 2002, ოქტომბერი

CPURCA ፭፻፲፯

ჯემალ თოფურიძის მოთხ-
რობის "ერთხელ ქუთაისის მი-
ლიციანაში" წაკითხვის შემდეგ
გახსნდება, რისთვის არსებობს
მწერლობა: გამოთქვას ის, რაც
თითქოს ყველამ იცის, მაგრამ
ვერავინ ვერ ამბობს. ამ მოთხ-
რობის მხატვრული ზემოქმედე-
ბის ძალა, ჩემი აზრით, ისაა, რომ
მწერალი არ თხზავს ნაწარმოებს
ნინასწარ განზრახვით - ის არც
მორალისტია, არც ანტიტოტა-
ლიტერატული მსოფლმხედველო-
ბის მქადაგებელი და არც სხვა
რაიმე იდეოლოგიის ადგეპტი.

ჯემალ თოფურიძე უბრა-
ლოდ წერს მოთხრობას იმაზე,
თუ რა მოხდა ერთხელ ქუთაის-
ში, და აქ მთავარია ცხოვრები-
სეულობა, კონკრეტული გარე-
მოს ნარმოსასხვაში აღსადგენად
ყველაზე უფრო ზუსტი შტრიხე-
ბის გამოიქმნა. ესცი, რა თქმა
უნდა, უნებლივ ხდება, ერთი
უმთავრესი იმპულსის კარნა-
ხით: ეს იმპულსი მნერლის
მთელ შემოქმედებას ასაზრდო-
ებს და მას, ალბათ, სიმართლის-
მთქმელობა უნდა დაერქვას. სი-
მართლის თქმის პრეტენზია ყო-
ველგვარ შემოქმედებას აქვს,
მაგრამ ჯემალ თოფურიძე სხვა
სიმართლეს ამბობს: ის ამბობს
იმას, რაც ზოგჯერ იციან და
ზოგჯერ არ იციან, მაგრამ რა-
ზედაც არასოდეს ხმამაღლა არ
ლაპარაკობენ. არსებობს ისეთი
სიმართლე, რომლის თქმის შემ-
დეგაც თითქოს ყველას დის-
კომფორტის თავისებური გრძ-
ნობა ექმნება. ამიტომაც უმე-
ტესწილად სდუმან და არაფერს
ამბობენ. ჯემალ თოფურიძეს
კი, პირიქით, სწორედ ცნობიე-
რების იატაკევეშეთში საგანგე-
ბოდ გადამალული ამ სიმართ-
ლის თქმის უნინი ამოძრავებს და
შემოქმედებით წყურვილს უღ-
ვიძებს.

მე პირადად ლრმად მნამს,
რომ მოთხრობა "ერთხელ ქუ-
თაისის მილიციაში" საძჭოთა
პერიოდში არ დაიბეჭდებოდა.
საკმაოდ მკაცრმა ცენზურამ
შექმნა გარკვეული კლიშეები,
გაქვავებული სტერეოტიპები,
შექმნა ერთგვარი გემოვნებაც
კა, რომელსაც სხვადასხვა თაო-
ბის წარმატებული მწერლები
ითვალისწინებდნენ, ვინაიდნა
სხვაგვარად მათ ნაწარმოებებს
აკრძალვა ელოდა. მწერლობაში
გაჩნდა ორაზროვნება, ეზოპექს
ენა, პირობითი დროის და სივრ-
ცის ნიშნები.

ჯემალ თოფურიძის პირველივე პუბლიკაციებმა ყველა-ფერთან ერთად იმითაც მიიქცია ყურადღება, რომ ეს იყო პროზა, რომელიც ყოველგვარი ორაზროვნების გარეშე, მცაც-რად და უკომპრომისოდ საუბრობდა ჩვენს უშუალო სინამდვილეზე. ეს იყო მიამიტური თხრობა, სადაც კონკრეტული ცხოვრებისეული ანტურაჟი და გროტესკულად სტილიზებული პერსონაჟები ლირიკული გან-წყობილების მკაფიო ფონზე ნარმოჩნდნენ.

მოთხოვაში "ერთხელ ქუ-
აისის მიღიცაში", ისევე რო-
მორც სხვა ნაწარმოებებში, ჯე-
ალ თოფურიძე გველინება
სატვრული თხოვდის შესანიშ-
ავ ოსტატად. მისი ფრაზის ინ-
ტონაცია მჭიდროდ ესადაგება
ათქმელს. "ქუთაისში ვიყენებით
ასულები პრატიკაზე. პედა-
ოგიური ინსტიტუტის საერთო
აცხოვრებელში დაგვაბინავეს.
ალიან გავდა ბოსელს".

პირველივე ფრაზა გან-
აწყობს საიმისოდ, რომ ჩვენს
ჩეალიბაში მომხდარი ამბავი
ოთამინო. და ეს შენთვის, რო-
ორც მყითხველისთვის, ორმა-
ად საინტერესოა, ვინაიდან
წერლის ხედვის რაკურსი ნაც-
ომ სინამდვილეში იჭრება და
აცნობ ვითარებას საკუთარ
ზერას აფენს. აյ მიმზიდველი
წონრედ ნარმოსახვაა, რეალუ-
ად არსებული ტიპაჟის იმიტა-
ციაა, მწერლის ხედვა, რომე-
ლიც არსებულ ვითარებას სიმ-
აფრეს სძენს და თავისიერურად
არმოაჩენს.

შინისაკენ მიმავალ ორ
ხალგაზრდა კაცს უმიზებზოდ
კავებს მილიცია. ისინი ქუჩაში
ისეირნობენ გვიან ღამეს და
მის გამო უკვე საეჭვონი არიან.
თელი აძსურდი კი ისაა, რომ
არატომდაც არა მარტო საეჭვო-
იარიან, არამედ დამწაშავენიც.
ქ მოთხრობის მოკლე მონაკ-
ეთში ძალიან მეტყველი შტრი-
ების მეშვეობით არის გადმო-
ვემული მთავარ გმირთან ერ-
იად მოსიარულე ჭაბუკის
პორტრეტი". ის გარკვეულ
კლანს", გარკვეულ სოციუმს,
დამიანთა იმ წრეს ეკუთვნის,
რომლებიც "ერთმანეთის მი-
ედვით" ცხოვრობენ. მათ თით-
მის არაფერი აქვთ პიროვნულ-
ნდივიდუალური, რადგან ერთ
იარგზე არიან გამოქრილინ.
ჯემალ თოფურიძის მოთხრო-
ის მთავარი გმირისთვის ეს ჭა-
ბუკი შემთხვევებითი ნაცნობა.

თავარი გმირი ყოველგვარი რევერანსების" გარეშე ახასიათებს მას: "ო, რა თვითდაჯერეულები არიან ეგ უბედურები ალების საკითხში (ყოველთვის ქვთ ფული ჯიბეში. კაპიკს ვერ ააგდებინებ და ექნებათ, აბანი). ასეთ ტიპებს ყოველთვის არგად აცვიათ. ყოველთვის, როგორც თვითონ ამბობენ, ყორმაში არიან და ყოველთვის იუდებიან ქალები მაგათზე. ცვითონ კი აღარ შეუძლიათ. ან შმოტკებზე" ან "პლასტინკებზე" აფრენენ ან იმას შემოგჩივთ დებებს, რომ აღარ შეუძლიათ ამ-ირი ჭალაბი".

ჭემალ თოფურიძე შვილთან ერთად

გარეოდა. თმებისა ანერგაში და შემოვარდნაში ეტყობოდა, რომ ძალიან ნერვიული იყო. პალტო ფორმაზე ჰქონდა მოსხმული, იმ პალტოს მოხურვაზეც ეტყობოდა, რომ ნერვიული იყო".

"ნერვიული" — ეს შტრიხი უნარჩუნებს პერსონაჟს იმ ნიშანდობლივ ცხოვრების ეულლობას, რომელმაც ზღვარგადაც-დენილი კომიკურობისგან უნდა იხსნას. ძწერალი ფაქტობრივად პერვის ხიდზე გადის. ერთი მხრივ, სასტიკ და დაუნდობელ

მოთხრობა კომპოზიციურადაც ოსტატურად არის აგებული. მილიციაში თავშეყრილი ადამიანები: ქუთაისელი "ზავს სეგდატაბები", ფეხი ფეხზე გადადებული ნაცრისფერკოსტუმიანი მონსტრი "შირაკა სტრანა" მაია რადნაიას" რომ ღლილნებს და მათ მიყოლებული ორი ბიჭი ისე არიან მთლიან თხრობაში განლაგებულნი, რომ არც ერთ ზედმეტი ე.წ. აღწერითა ფრაზა არ არის გამოყენებული. ყველა ფერი თანდათანობით, ყოველგ

ვარი ხელოვნური დაჭიმულობის გარეშე, ძალდაუტანებელი თხრობის კვალდაკვალ ხდება.

მოთხრობის ყოველ მონაცემში თუ ეპიზოდში გარკვეული ინტენსივობის, გარკვეული სიხშირის ემოციას ჩადებული. საერთოდ, ემოციური ძალის ფლობა და მისი განფენა, ჯემალ თოფურიშვილის, უნიკალური თვისებაა. ამ ემოციური ტემპერატურის მონაცვლეობა, კლება და მატება, ერთგვარი გრადაცია, შინაარსობრივი მნიშვნელობის ტოლფასია. მოთხრობის ტექსტს თითქოს ფართული მაგნიტური ველი მიჰყება, რომელიც თავის გარემოცვში აქცევს მკითხველს და მოლოდინის გრძნობით აღავსებს. ეს მოლოდინი განსაკუთრებით მძაფრდება, როცა მოთხრობა აპოთეოზს აღწევს და მთავარ გმირს, კველაფრის დამნახველს და მგრძნობელს, მოძალადის აგრძესია ემუქრება. მკვეთრ კონტრასტს და აქედან გამომდინარე ძლიერ შთაბეჭდილებას ქმნის ის ვითარება, რომ უკვე უშუალოდ იმ მთხობელს ეხებან, რომელმაც მოძალადის ამაზრზენი სიყალბე, მზაკვრობა, დაუნდობლობა და კრეტინიზმი ბოლომდე დაინახა და შეიგრძნო.

და აქაც კიდევ ერთი გამოც-
და ელის მწერალს, რათა ემოცი-
ის ადეკვატური ტექსტი შექმ-
ნას, რათა არ ააცდინოს იმ სა-
მიზნეს, რომელსაც მოთხრობის
ქვედინებებს მიმყოლი მკითხვე-
ლი ინტუიტიურად უკვე მთელი
არსებით გრძნობს. და ამ გამოც-
დას არამცთუ უძლებს მწერალი,
ისეთი "ძლიერმოქმედი", ზუსტი
შტრიხი შემოაქვს, რომ შეუძლე-
ბელია გაკვირვებული არ დარჩე:

- ဒုတိယအဆင့်မှာ ပေါ်လေ့ရှိခဲ့တယ်။

- ნამდვილად?
- კი, ნამდვილად თბილისე-ლები ვართ. შეგვამოწმეთ, თუ გნებავთ!

- ቲብ, ተქ്കይኑን ተბიሉሳይሱ
ፈፋዳ ወაጥበሩ ሆኖ - ይልማልነውን
ክልጻዊ ህያዝነውን መስቀል የሚያስፈልግ ነው

ოოლოდის გადააჭაობა.
 - დაგალპობთ!
 - ჩვენ ბატონი... - სიტყვის
 დამთავრება ვერაფრით ვერ მო-
 ვასწარი, საშინელი დარტყმა
 ვიგრძები ცხვირში. არც ხელი
 დამინახავს, დარტყმა ვიგრძენი
 მხოლოდ და დიდი ბურთულები
 ოაგინაზე ჩამის ჩინება:

ყველა ამას ძალზე ხელ-
შესახები, მყაფიო და სულის-
შემძვრელი სახე მიანიჭა ჯემალ
თოფურიძემ, ჩვენგან ნააღრე-
ვად წასულმა მწერალმა, რაც
იმის საცუდველს მაძლევს, რომ
ვთქვა: ახლად გამოქვეყნებული
მოთხოვა „ერთხელ ქუთაისის
მილიციაში“ თანამდეროვე ქარ-
თული მწერლობის გამორჩეუ-
ლი ნაწარმოებია.

ხასახი გვარდიძან

გაცნობის ცერემონიის შემდეგ მწერალი საკანგებოდ მისთვის ნაქირვები სახლში წაიყვანეს და მეც ჩემს გზაზე წავედო.

პრემიერის შემდეგ ლაშა ბაქ-რაძემ, რომელიც იმხანად გოე-თეს ინსტიტუტში კულტურულ პროგრამებს განაგებდა, ბატონი ბაუერი სპეტაკი სახით მე გად-მომილოცა, როგორც შემდეგ გა-ირკვა, თავს უშველა: ბაუერი სპეტაკლით უკმაყოფილო ყო-ფილა (აი, დარდი!) და ლაშას არანაირი სურვილი არ ჰქონდა, უსიამოვნო რამები ეთარგმნა თემი ჯავახიშვილისთვის, რო-მელმაც დადგმას დიდი ენერგია მიახარჯა, იმ საღამოს გულუხი მასპინძელიც იყო და საერთოდ,

მისთვის მადლობის მეტი არაფე-რი გვეთქმოდა. მოკლედ, ლაშა ბეჭნიერად მიუცუცებდა მსახიო-ბებს, რომლებიც ბუურის აზრს ნაკლებად დაგიდევდნენ, დრამა-ტურგი კი მე შემრჩა.

დრამატურგმა სმა დაინყო. სვამდა, მაგრამ რას სვამდა. არ-ნახული დღის ჩაცეცხლის შემ-დეგ ის მიუცუცებდა ახალგაზრდა მსახიობს, მომხიბვლელ ნინო კვიტატიანს, რომელიც სპეტაკ-ლში უყოფაცევო ქალს თამა-შობდა, და ახსა დაუწყო – ბე-დად, ნინომ ინგლისური იცის და ამ საშინელების თარგმნა არ მო-მინია, – რომ ის მთელი მსოფლი-ოს თეატრალურ სამყაროში ყვე-ლაზე სექსუალური ქალია, აუ, რა მაგარი თმა აქვს, და სხვა და სხვა, ყველაფერი არ მოყოლება.

ნინომ ამიხსნა, რომ იცის, რომ ძალიან ლამაზი თმა აქვს, მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ ეს ვი-ლაც ბავარიელი ლოთის სალაპა-რაკო თემაა. დაურეკა თავის ქმარს და სახლში წავიდა.

ბაუერი კვლავ სასმელს მიე-ძალა და შემდეგ იერიში ჩემს მე-გობარზე მიიტანა (სახელს არ ვიტყვი, მეტისმეტად ტრადიცი-ულად გაგვითხოვდა და მეუღ-ლებ შეიძლება ამ, თუნდაც მის გაცნობამდე მომხდარ უმსგავ-სობაში მონანილეობისთვის სას-ტიკად დატუსოს), რომელმაც იქვე მოახსენა, ქართულის გარ-და არცერთი ენა არ მეყურება. დრამატურგმა მოიწყინა და სევ-ლაზე სექსუალური ქალია, აუ, რა მაგარი თმა აქვს, და სხვა და სხვა, ყველაფერი არ მოყოლება.

გეხვეწები, ამაღამ შენთან წა-მიყვანეო.

ტაქსების გაჩერებაზე ეგზო-ტიკას დანატრებულმა ვოლფ-განგმა ყველაზე ჭუჭყანი მანქა-ნა აირჩია, მყრალი და ცალფარი-ანი. სახლში რომ ავდომიდით, ძა-ლიან ალშოთთად, რომ ჩადარბა-ზოში ბერლოდა, რომ ჩემი მეგო-ბარი წამოვიდა – ეს რაღად მინ-დაო, - მოკლედ, ვერ ვეცი პატი-ვი. ყველაზე სასიამოვნო ის იყო, 70-ს მიტანებულ დიასახლისს რომ ჩასჩრერულა, შენი ქმარი რომ დაიძინებს, ჩემთან გადმო-დი, მე მაგარი ახალგაზრდა და ჯანიანი ვარო, რაზედაც პასუ-ხად მიუგეს, სამაგიროდ, ჩემი ქმარი შენზე ჭკვიანია, თან ოთახში თუთიყუშია, მაგის თან-დასწრებით მრცვენია. მე

საწყალმა ამ დიალოგისა ვერა-ფერი გავიგე და ამიტომ ძალიან გამივიდა, ბაუერს ვინდა ეკითხება, რატომ მოვათრი სახ-ლში თუთიყუში-თქო.

მეორე დილას საშინელ პახ-მელიაზე მყოფი დრამატურგი ლაშა ბაქრაძეს გადავულოცე და იმის მერე ალარ მინახავს. საერ-თოდ, ალარავის გვინახავს – გერმანიაში ჩასულ ერთ-ერთ ქართველ მასპინძელს „ვაი, ვაი“, ურმილი დაუკიდა და ალარასოდეს აულია, ეტყობა, ძა-ლიან შეეშინდა, რომ დავუთვრე-ბოდით და სახლში შევუცვიდე-ბოდით. ლაშამ მოკლედ ამიხსნა, რომ ბაუერს ჩვენი სამშობლო სძლულს.

არც მე ვგიუდები ახალგაზრ-და ბავარიელ დრამატურგებზე.

პროგრამა

ღამის შემთხვევის რეალიზაცია

აქცენტი კვირისა

დავინიუბად ქცეულ საგნებს შო-რის ვიდეო.

მერე დედა გამახსენდა და ყველაფერი თავის ადგილს და-უბრუნდა.

პალატაში ვილაცამ თავი შე-მოყო.

ექიმი იყო ალბათ. დაგვემშ-ვიდობა და ნავიდა.

რვის ნახვარია.

სასტუმროსკენ ვიხედები. იქამდე, დაახლოებით ერთი კი-ლომეტრია.

მდიდრული სასტუმროა.

სალამიობით, ზუსტად რვის ნახევარზე, სასტუმროს შენობა-ზე ლამის რეკლამა აპრილდება ხოლმე წითლად. აინთება ფასა-დის განათება და ლამპიონები.

ლამაზი სანახავია.

აი, ისიც – წითელი რეკლამა, ლამპიონები. კაშკამებს იქაუ-რობა.

საოცარია... ხომ ერთი კილო-მეტრია იქამდე? – მე კი მგონია, რომ ძალიან შორსაა. უსაშვე-ლოდ შორს. ალბათ, ასეც უნდა იყოს...

პალატაში ჩუმად შევდივარ. დედა წევს და თითოთ წრებს ავლებს კედელზე.

სახეს ვერ ვხედავ, მაგრამ ვხვდები, რომ ტკივილმა უმატა. გამაყუჩებლს ვასმევ და თვალს ვარიდება.

- გავალ, ტელევიზორს შევ-ხედავ.

- წალი...

ჭერს უყურებს. წრებს ახლა ხელუებულმა ავლებს.

„უმატა... ტკივილმა უმატა...“ ყოველ საღამოს ასეა.

დღისით - მნახველები, ექიმი, პროცედურები. მერე დამდება – მე, დედა და მორიგე ექთანი. მოწყენილობა, ძლიერი ტკივი-ლი, გამაყუჩებელი წამალი და წყლიანი თვალები.

“არ უნდა მეთქა არაფერი. ან აქამდე რა გულით ვტოვებ-და?..”

დედა მიყურებს.

- წალი, რაღას უზიხარ?

- მეზარება გასვლა...

- არ მოიწყინე? წადი, უყურე ტელევიზორს... ჩემი ხათრით...

ცრემლები მომანვა. მაგრამ, როგორც ჩემს საყვარელ მნე-რალს უთქვამს, მეც „უკან გა-დამდის ცრემლები...“

ვდგები და ლოყაზე ვკოცი.

ლოყა გამხდარი, ცივი აქვს. - მალე შემოვალ. - მიდი, მიდი... პალატიდან გამოვდივარ. მცივა. რამე უნდა მომეხურა. უკან ვერ შევბრუნდები, არ შე-მიძლო. იქნებ ჩაეძინოს ცოტა ხანში. რაც მთავარია, სიგარეტი თან მაქა.

დერეფანში გაუნძრებლად ვდგმად. მარცხნიდან ტელევიზორის ხმა მოისმის, მარჯვინი-დან - წყლის შიშინი.

მარჯვინივ, ბოლოში გავდი-ვარ. საპირფარეშოს კარი ლია. ონგანიდან წყალი მონაწერებს, მიღები შიშინები. საი-დანდაც წყალი წვეთავს და თუ-ნუქს გადაბრუნებულ ტაშტა ეცემა.

- ტინ! ტინ! ტინ!

იძახის ტაშტი. უკან ვერები - დერეფანი კაფები და გადებები. კალი ცო-ტა ხანს იდგა, მხრები ენურებო-და. ტიროდა ალბათ. მერე მობ-რუნდა და ზემოთ ამოიხედა. არ ტიროდა.

გარდაცვლილი მარტოხელა, სულით ავადმყოფი იყო.

ასე თქვეს ექტენდამ.

დღენიადაგ პირველ სარ-ულზე, სააგარეტოს ფორმის იჯდა. დიდ ფანჯარასთან ედაგდება, კარები დაკეტებათან დააგდება, კარები დაკეტებათან და წაგიდნენ. ქალი ცო-ტა ხანს იდგა, მხრები ენურებო-და. ტიროდა ალბათ. მერე მობ-რუნდა და ზემოთ ამოიხედა. არ ტიროდა.

გარდაცვლილი მარტოხელა, სულით ავადმყოფი იყო.

ასე თქვეს ექტენდამ.

დღენიადაგ პირველ სარ-ულზე, სააგარეტოს ფორმის იჯდა. დიდ ფანჯარასთან ედაგდება, კარები და წაგიდნენ. ქალი ცო-ტა ხანს იდგა, მხრები ენურებო-და. მინებებულ თამაჯოს ისე ლამაზად იძორებ-და ტუჩიდან, რომ იმის ყურებას არაფერი მერჩინა.

აი, ამ ლიმონის ხეს მაგონებ-და რატომდაც.

უკანასკნელად გუშინინ ვანხე.

სააგადმყოფოს ფორმის ერ-თი ღრიანცელი და ყაფანი იყო. პატარა მაგიდას დევნილი კაცი პატერი სამოკიდული და ნაბიჯ-ნაბიჯ, გვერდულად მოდის.

აივანზე გადავყუდები და დევნილი ქალების ცოტოლები. სიგარეტის ფანჯარასთან ედაგდება, კარები და ფანჯარასთან ედაგდება. მაგრამ ენურებულ თამაჯოს ისე ლამაზად იძორებ-და ტუჩიდან, რომ იმის ყურებას არაფერი მერჩინა.

ქართული კაცი და დევნილი ქალების ცოტოლები.

აივანზე გადავყუდები და რატომდ

გივი ალექსაზიძეიშვილი

NIHIL

ძობრიალე, ვიდრე მიაღწევ თავდაპირველ სიმარტოვეს,
როცა ერთი ნაბიჯი გრჩება დადუმებამდე.
შენ ვერ მიხვდები სად ცხოვრობდი
ან რატომ იყვა ამდენ ხალხში გარეული
ან ამ ლექსებს ვისოფის წერდი,
ნუთუ იმიტომ, რომ დრო გაგყავდა,
რათა ცხოვრებას მისცემოდა მეტი აზრი და მეტი სილრმე?რა ტყუილი გარვა ღმერთო!
ყველაფერი ხომ თვალწინაა
და ამავე დროს შენში ბინადრობს,
მათ ხომ არ უნდათ სიტყვებად იქცნენ
და წარმოსახვის ქვეყანა შეემნან
გარითმული და გაურითმავი სტრიქონებით რაღაც აშენონ?

ყველა თავისითვის ცხოვრობს ყოველთვის,
საკუთარი მარტოობისთვის,
საგანიც კი შეუცნობელ დუმილს რომ მალავს,
რატომ გინდა სიტყვად აქციო
ანდა რაიმეს შეადარო ასე ცალმხრივად,
ან თუნდაც "ზუსტად",
რომ განსხვავება მათ შორის მაინც იარსებებს, როგორც უფსკრული
პო, შენი ბაგე უფსკრულია,
საიდანაც ამოდიან ის სიტყვები,
თითქოსდა ახალ სინამდვილეს რომ აშენებენ,
თითქოსო, მიტომ წამომცდა ახლა,
რომ სიზუსტეს მაშინ მიაღწევ,
როცა სრულიად დამუნჯდები
და ისეთად აღიქვამ საგანს, განცდას თუ ამ ხალხს,
როგორებიც არსებობენ მარტოობაში.

არსებობს წუთი, რომელსაც არ სურს
ყველაზე უფრო ტევად სიტყვას დაემორჩილოს,
რადგან დუმილში დარჩენა უჯობს
და უკვალოდ გაქრობას ნატრობს.
უჩინმაჩინის ქუდი უნდა გეხუროს მუდამ
და ეს ცხოვრება ისე გალიო,
რომ არ წამოგცდეს არც ერთი სიტყვა,
რომ არ ისურვო განცდა სიტყვაში შემოიტყუო
და ხელნაწერში დაუდი ბინა წუთებს,
რომლებიც ისე უკვალოდ ქრებან, როგორც საპნის ბუშტები,
და თუკი რამეს ირეცლავნ, მყისიერად ქრება ყოველი.

მაგრამ გული
ამ ბერავ გულს ვერაფერს ეტყვი,
ის დებს სიტყვებში იმდაგვარ განცდებს,
რომლებიც ზოგჯერ თუ არ წამოგცდა
და საკუთარი უფსკრულიდან არ ამოუშვი,
ალბათ გასკდება და უფრო სწრაფად გადადგამ ნაბიჯს არარასაკენ,
რომელიც მუდამ თვალყურს გვადევნებს
და ღრუბელივით ჩუმად გვისრუტავს.

ის ჭრელი ჩიტი, და სარგმელში რომ შემოფრინდა,
იმის სულია, ვისაც აქედან წასვლა არ სურდა
და შემკრთალი აწყდება კედლებს,
რადგან მან იცის იმ სივრცის ფასი,
საიდანაც დაბრუნება, ალპათ, არ ლირდა.

ჩვეულებრივად მოდის საღამო,
სხვა საღამოებს ისე აგრძელებს,
თითქოს და წინა საღამოები ამ საღამოში მთლიანდებიან
და მეორდება, მეორდება დიდი წრებრუნვა,
რომელიც მუდამ რაღაცაცას მალავს,
რისი მიგნებაც სურდა თაობებს
და მონდომებით დღესაც ეძებენ.

აი, ეს არის ანი და პოე,
რომ უკბიძერეს წარმოსახვას გადავეჩვიო,
რომელიც მერე ისე მატყველებს,
რომ აქ კი არა, იქ ვცხოვრობ უკვე,
სხვა ქვეყანაში,
რომელიც, ალბათ, სინამდვილეს აღემატება

თანდათან უფრო მარტო დარჩები, უმჯობესია რომ შეეტვიო მდუმარედ ყოფნას, რადგან დუმილი რომ შობს სიტყვებს და სხვებისთვის არ ახმოვანებს, შენს ბაგეს ისე ამოქოლავს, ხმის ამოღებას ალარ ისურვებ.

სასურავები, ჩაბნელებული სახლის ფარჯრები
და აღაგ-ალაგ ლემბის შუქი და ვარსკვლავები
მზად არ არიან ლაყბობისათვის
და ვეღარ ვარჩევ ეს სალამო თვითონ მოდის
თუ ყვავების ფრთებით მოფრინავს,
რათა წყვდიადი დასცეს ქალაქს,
სადაც სინათლეს მუდამ ნატრობენ.

ყოველი დამე ასე იწყება,
საკუთარ თავში დასაკარგავად რომ მოიცალო,
მერე კი მწარე ორსტრიქონები მოჩვენებითი შევებით გარითმო
რომ რითმა იყოს ახალთახალი და ავტორივით სამაგალითო.

19.I.2000 §.

କାନ୍ତରେଣ୍ଟ ପାଇଁ ପାଇଁ

მუდამ იგრძნობა დამატებული თვალის სინათლე,
როგორ პოულობს თავის სივრცეს ამ სიბნელეში
იგი აქ არის ჩაკარგული,
ვისი სუნთქვაც არნევს ამ ფარდებს
და საიდანაც იისფერი ცა იხედება,
ალბათ, იმის შესახსენებლად,
რომ ისვე რაღაც გაიხსენო,
რაც შეხში არის,
ისე როგორც ცეცხლია კაჟში.

საკუთარ თავში ჩამალული
მხოლოდ სიტყვით გააღწევ სადმე,
მაგრამ გაღწევის პირობითობა
ყოველთვის ქრება და რომ გვინია
ყველაფერი უკვე დამთავრდა,
მოულოდნელად ჩნდება რაღაც,
როგორც მუსიკა, არაფრიდან რომ იბადება

...და ის, რაც ქრება, შეცყრდილია
კვლავდაბადების მაცდურ სურვილით,
"ხორციელ მზერას" მონცურებული
მუდამ ცდილობს ნეტარების გამეორება
და ის არსებობს მაშინაც კი,
როცა აღარც იგულისხმება.

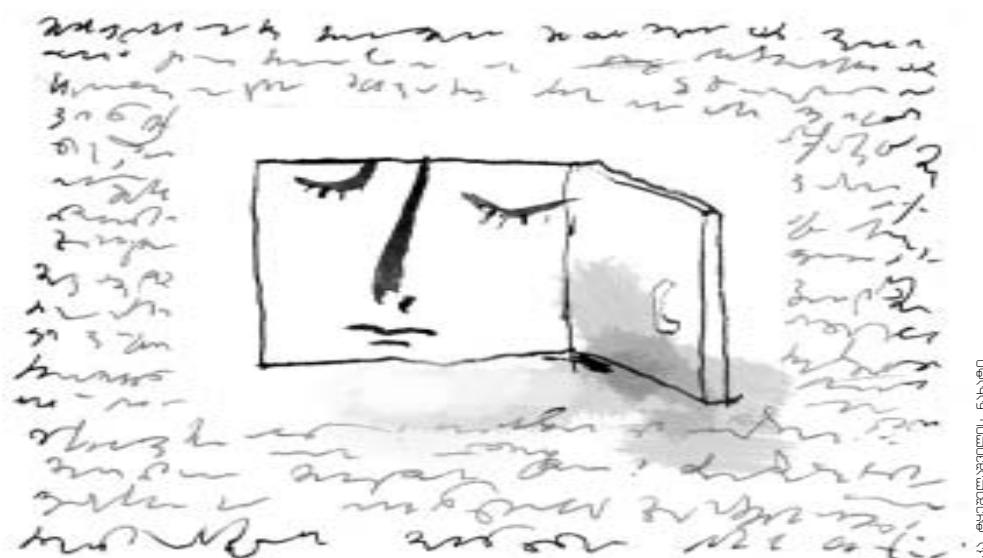
ჭიანჭველები - ეს ჯიუტი სიზიფონსები
მუდას რაღაცას ეზიდებიან
ხის ძირიდან ხის კენწერომდე
და ისევ უკან ბრუნდებიან,
როგორც მცოცავი ასო-ნიშნები,
ნიგნებიდან რომ გაიპარნენ
და სიტყვებში ყოფნა მოსწყინდათ.

კაუზი და ცეცხლი,
კაცი და მინა,
ყინული - წყალი,
ხმა და ჰაერი,
ისინი ხომ რაიმეს თქმას ცდილობენ მუდამ
ჩემი გულით და ბაგებით, ჩემი თვალებით
და წერა-კიოთხვაც რომ არ ვიცოდე,
ჩუმად მაინც გავითქირებდი,
რომ ისინი მიბიძგებენ რაღაცის თქმისკენ,
თუნდაც ზეპირსიტყვაბისკენ...

აქვს ყოველივეს თავისი ფერი,
თავისი ხმა და თავისი სითბო,
თავის მდინარე და ოკეანე
და კიდევ გული - ღმერთის სახლი
სადამ მუდამ რაღაც იცვლება
უკვლელის გარდა.

მე მომენატრა უმარტივეს ამბეჭის თხრობა
როცა სათქმელი პურივით ცხვება
და მის სურნელში
სიცოცხლე სუნთქავს იმ ყანასავით,
რომელიც დღოზე უნდა მოიმკას
და მარცვლებში ჩამალული მზე
დაბრუნდეს მზეში,
რომლის ამოსვლას ერთი ლამე აღარ ეყოფა

1.X.2002 §.

კუანძორ ჰიკარის

ინსტრუქციის დამყენების მომართვას

მე,
სიკუდილიდან მობრუნებული,
გაფრთხილებით ცოცხლებს,
სასიკვდილოდ გამზადებულებს.

თუ გსურთ,
რომ უმტკინებულოდ ჩაიაროს ადაპტაციის პერიოდმა,
უნდა გაითვალისწინოთ:
1. როცა სხეულიდან გამოსვლას დააპირებთ,
ნუ შეშინდებით,
ნუ ჩაეჭიდებით ნურც შიგნეულს
(განსაკუთრებით - გულსა და ფილტვებს),
ნურც კიდურებს
(განსაკუთრებით - ფალოსს,
თუ მამაკაცი ბრძანდებით).
არ მოებდაუჭიროთ არც ნერვს,
არც ჰაერს.
მაშინ თქვენს სხეულს არაფერი არ ეტკინება;

2. მშვიდად გამოდით სხეულიდან

და იმის ზემოთ

რამდენიმე ზამს დაეკიდეთ,
ოღონდ ზურგზე გადატრიალდით,
თვალებით ჭერისაკენ (ან ცასკენ),
რომ ვერ დაინახოთ თქვენი სხეული
ლოგიზე (თუ სადაც არის)
საცყლად გამოტილი.

დამერწმუნეთ,

ვერაფერი სანახავია;

3. ცივად მიატოვეთ თქვენი სხეული,
როგორც გველი ტოვებს ხოლმე

გამოცვლილ ჰერანგს;

4. არ მოუსმინოთ არც იმათ ცრემლებს,
არც იმათ მოთქმას,

არც დუმილს

(დუმილს განსაკუთრებით).

რაც მთავარია,

მათი ფიქრი არ მოისმინოთ,

რადგანაც, მგონი,

თვით არ იციან,

თუ რას ფიქრობენ;

5. გამოფრინდით გარეთ,

გაშორდით ქალაქს (სოფელს),

სადმე,

მთვარით განათებულ მინდორზე მონახეთ

მარტოხელა ხე,

ჩამოჯექით მის ძირას

და ჩამოისვერეთ;

შენიშვნა). თუკი მარტო ხართ

და არავინ გყავთ

(მოგილოცავთ!

ბედნიერ ბრძანდებით),

გამოეშურეთ პირდაპირ ჩვენებინ

(თქვენ ხომ მაინც

არაფერი გენევათ უკან).

გზა ირმის ნახტომზე გადის.

6. თუკი ისინი გადაწყვეტინ

თქვენს კუბოს ლამე გაუთიონ,

ნუ დასწრებით,

რადგანაც,

კიდევ ვიმეორებ,

ამაზრზენია

მათი ფიქრები

(დიას);

7. ნუ მიხვალთ თქვენს პანაშვიდზე,

რადგანაც იქ

ვერ იძოვნით ერთ კუნძულსაც კი,

სადაც ისინი

თავიანთი ვნებებით

არ ვავლენ და გამოვლენ თქვენში.

მერწმუნეთ,

ვიცი, რასაც გამბობ,

ვერაფერი სანატრელია,

საპარო ბუშტივით ჭერსმიერულმა რომ იყურყუტოთ

თქვენს ყოფილ სახლში,

თქვენს პანაშვიდზე

და თქვენსავე ცხედარის ზემოთ;

8. ნუ აედევნებით თქვენს პროცესიას.

არ უყუროთ,

როგორ ჩააგდებენ თქვენს კუბოს

ახლადგათხოვთ;

ჯერ კიდევ გაუმშრალ მინაში,

სადაც

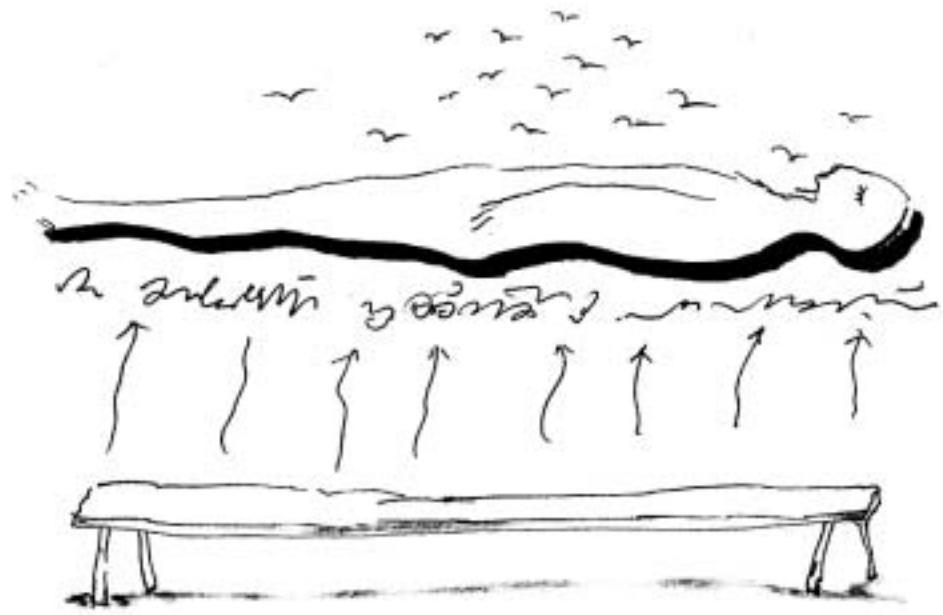
მათთვის უხილავი

მატლები დაფუთფუტებენ;

9. გახსოვდეთ:

მერეც არ ეწიოთ თქვენს სასაფლაოს;

10. არ დაესწროთ თქვენს ქელებს.

არ უყუროთ,
როგორ ჭამენ და სვამენ,
ვითომდა,
საცოდავს მიუვიდესო;
11. ნუ შეიბრალებით იმათ,
მხოლოდ შეიყვარეთ
(ახლა მაინც).
ამიტომ ნუღარ გამოეცხადებით
და ნურც დაესიზმრებით,
სანამ უამი არ უწევთ;
12. როცა დრო მოვა,
დაესიზმრეთ
და ნაუკითხეთ ეს ინსტრუქცია.
ვინ იცის,
ეგებ დაამახსოვრდეთ კიდეც;
და დაადეთ ტაბუ;
13. წამოდით ჩვენთან,
ჩვენ უფრო ნამდვილი ვართ,
ვიღრე ეგენი,
ჩაკარგული თავიანთ ხორცში,
შეუგრძნობელი თავიანთ ვნებებში,
დაყრულებული მინის დუმილში,
დაბრმავებული უხილავ სიზმრებით.

ადსარება წვიმიან კვირადღეს

I.

დილით,
როცა ვიცხიზლებ თავს
და სამსახურისკენ გავრბივარ -
თუ ლამით,
როცა დასაძინებლად მივეგდები
და მოვეგდები კიდევ ერთი დღით სიკუდილამდე,
როდის ქრება ჩემში ის რაღაც -
დაბადებმდე ანთებული,
როდის ქრება, როდის?
ენთო კი საერთოდ?
რა არის ჩემი ამ სამყაროში,
რაზედაც ვიტყვა: ჩემია-მეთქი,
მე ვარ-შეთქი,
ერთნი ვართ-მეთქი
და ვერც სიცოცხლე
და ვერც სიკვდილი
და ვერც ცხოვრება
იმას ვერ შეცვლის?
რა არის ჩემი?
იქნებ ეს მინა?
მაგრამ გას ხომ მარტო მე არ დავუბრუნდები.
იქნებ ეს ცა?
სისულელეა!
ან ეს ქალაქი?
მაგრამ მის ცოდვებს
ჩემსას მხოლოდ ვუერთებ ხოლმე,
სხვა არაფერი.
იქნებ ფოთოლი,
აგერ ახლა რომ ჩამოვარდა
და დასკვდა ნაწილარ ასფალტს
და მანქანაშ რომ გადაუარა?
მაგროთ ის ჩამოვარდა უკვე
და მანქანამაც გადაუარა,
მე კი მოვეალი კიდევ ერთი წამი სიკუდილამდე
და მის მსგავს წამებს
და წუთებს
და საათებს
და დღეებს
და წლებს შევუერთე სიკუდილამდე,
სიკუდილიდან სიკვდილამდე,
სიკუდილიდან სიკვდილამდე...

წავიდა, გაქრა წამით გახსენებული და მე მარტოც აღარა ვარ.

ხშირად მინახავს ხოლმე სიზმარში:
ვითომ მივდივარ ორ ზღვას შორის
ქვიან ბილიკზე.
ერთი ზღვა არის ბობოქარი,
აქაფებული,
მეორე კიდევ - მოლივლივე,
მშვიდი,
კამპამა...
და მე თავისკენ მიზიდავენ ეს ორთავენი
და თავისაკენ მიმიხმობენ სუსტი შრიალით
თუ ძალუმი ზვირთების ცემით
და მეც მინდა, რომ გადავეშვა იმათ წიალში
და მინდა, მინდა შევერიო იმათ გულისთქმებს
და იმათ მიერ გამოხმობილ მოგონებებს
და დაპირებებს...
მაგრამ მე მაინც მეშინია მათი რატომდაც
და მათში თითის ჩეკარებაც ვერ გამიბედავს
და მივდივარ ასე ბილიკზე
და მივდივარ,
მივდივარ,
მივდივარ
და ჩემი ჩრდილი არც ერთ ზღვაში არ ირეკლე

როდის ქრეპა, როდის?
იქნებ საღამოხანს,
როცა ტელევიზორს მივუჯდები
და ვრთავ ერთი არხიდან მეორეზე,
ერთი არხიდან მეორეზე,
ერთი არხიდან მეორეზე,
რომ, ღმერთმა არ ქნას, რამე გამომრჩეს:
ან ჰონილულუ,
ან კამბოჯა,
ან გოლანის სიმაღლეები...
ან იქნებ შუადღისას,
როცა ვსადილობ
და დღიურ ლუკმას კი არ ვჭამ,
ვყლაპავ,
ნერვიულად,
დაულეჭავად,
თითქოს სადმე მეჩქარებოდეს:
მე ხომ მხოლოდ დღეებსა ვკლავ
და მათ გვამებზე გადავრბივარ
და მეცა ვკვდები სიკვდილამდე კიდევ ერთი დღით
როდის ქრეპა, როდის?

ენთო კი სადმე?
და თუკი ჩაქრა,
შევძლებ, ავანთო?
ან საჭურისი გყოფილიყავ, ხომ აჯობებდა,
ვიდრე ვნებისგან ცახცახებდე
და არ შეგეძლოს დაუფლება და დაწყლულება?! .
მაშ, რა აზრი აქვს ამდენ შეკითხვას,
თუკი პასუხი არ მოიძებნა?..
მაგრამ ასეც ხომ წამებსა ვკლავ
და მათ გვამებში ვიფუთნები,
როგორც საბანში
და ვიყურები სიკვდილიდან სიკვდილისაკენ:
აი, აკერტეს ფრინველებმა ციური საზრდო
და აფრინდნენ ჟივილ-ხივილით
და დაამშვენეს ცა და ქვეყანა...
მე კი იმათ გუნდს ვერ შევუერთდი
და ჩიჩახვიც ცარიელი მაქვს.

IV.
ჰმ, ცოდვები...
ჩემი საცოდავი ცოდვები!
რამდენი მუჭი მინარცხებია კედ
მაგრამ რა?
არ ღირდა ცოდვად
და არც ქენჯნად ღირდა არც ერ
თვალს თუ დახუჭავ,
უმწეობას
განა რამე შეემატება?
თუ შეეჩვევი,
განა გონჯი ტურფად იქცევა?
ანდა სარკეში რასაც ხდდავ,
განა მასზე მეტს დაინახავ?
რას ვულალატე?
რა მიყვარდა?
სად შემიძლია ვინმე მოვკლა
ანდა ვინმე გადავარჩინო!..
მაშ, ჩემს საპანში შევიფუთნები
დე, ვისაც უნდა,
წაუკიდოს სამყაროს ცეცხლი
და ვისაც ძალუძს,
ჩააქროს იგი.
მე კი შუა ვარ,
შუა,
შუა გზებით მოსიარულე:
შუათათვის ხომ არც სამოთხეა,
არც ჯოჯოხეთი,
მხოლოდ ცხოვრებაა -
მომაბეზრებელი,
მობეზრებული,
შეულეველი.

ପ୍ରକାଶକ୍ତି ନିଜମୁଦ୍ରାକାରୀ ଏବଂ ଲାଭକାରୀ

თარგმანი

კატა, იალონი და ვარსკვლავები

იძლება გაანდოს ლარს მომდინა-
რე წყალმა.

ქვა. კი დევე ერთი ქვა. კაცი გა-
ივლის და ერთმანეთის გვერდით
ხედავს მათ. მაგრამ რა იცის ქვამ
მის გვერდით მყოფი ქვისა? ან
წყალმა რა იცის ლარისა, რო-
მელშიც მიედინება? ადამიანი
ხედავს წყალსა და ლარს, ესმის
წყლის ჩუქჩინი ლარში და იძასაც
კი აღნევს გონებით, რომ წარმო-
იდგენს, რა საიდუმლოებები შე-

იძლება გაანდოს ღარს მომდინა-
რე წყალმა.
ო, რა ვარსკვლავიანი ღამე
დასცექის ამ ღარიბი მთანინი
სოფლის სახურავებს! სახურავე-
ბიდან ცას რომ შეხედოთ, ვარსკ-
ვლავები იმდენად ცოცხალი შუ-
ქით ანათებენ ზემოდან, შეძ-
ლებთ დაიფიცოთ, რომ ამ ღამეს
ისინი ამ სახურავების გარდა ვე-
რაფერს ხედავენ.
ვარსკვლავები კი თვით დე-
დამინას არ იცნობენ.

ვარსკვლავები კი თვით დე-
დამინას არ იცნობენ.

მთები? ნუთუ შესაძლებელია, რომ არც ისინი იცნობდნენ ამ პატარა სოფელს, რომელიც ათას წელზე მეტია, მათ უძეს შეჰქედლებია? ყველამ იცის ამ მთების სახელები: მონტე კორნო, მონტე მორო. მათ კი ნუთუ ისიც არ იცან, რომ მთები არიან ან? მაშინ ხომ არც ამ სოფლისა ყველაზე ძველ სახლს ეცოდინება, რომ აյ აძენდა, ამ უბანში, დედამიწის ზურგზე ყველაზე ძველ ამ ქუჩაზე? შეიძლება ეს მართალი იყოს?

ଦ୍ୱା ମାନିବନ୍ତା?
ମାଶିନ, ଇସିପ ଦ୍ୱାଇଜେରୁତ, ତୁଁ
ଗ୍ରହିବାକୁ, ରନ୍ଧ ବାର୍ସୁଙ୍ଗଲାବ୍ଦୀବି
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆରାବ କ୍ଷେତ୍ରାବ୍ଦୀ, ତୁଁ ଆରା
ତକ୍ଷେତ୍ର ମତେବୁ ଶିଖିବାକୁ
ଲୋ ଶିଖିବାକୁରୁକୁ-
ଲୋ ଶିଖିବାକୁରୁକୁ-

მე ვიცნობდი მოხუც ცოლ-ქმარს, რომელთაც ერთი იადონი ჰყავდათ. შეეითხვა, თუ როგორ ხედავდნენ ამ იადონის მრგვალი და ცოცხალი თვალები მათ სახე-ებს, გალიას, სახლში განლაგებულ ძველ ავეჯს, ან რა ფიქრები მოსდიოდა იადონს თავში მთელი ამ მზრუნველობისა და სიყვარულის გამო, რომლითაც ეპყრობოდნენ, ნამდვილად არ მოსდიოდა აზრად მოხუც ცოლ-ქმარს. ისინი დარწმუნებული იყვნენ, რომ, როდესაც ჩიტი ერთის ან მეორის მხარზე დასკუპდებოდა.

და დაინტებდა დანაოჭებულ
კისრის ან ყურის ბიბილოს წინე
ნას, მან კარგად იცოდა, რაზე
ჯდებოდა, ეს მხარი იყო, რასაც
წინენიდა კი — ყურის ბიბილო
და რომ მხარი და ყური ქმრის
იყო და არა ცოლისა. შესაძლებე
ლია, რომ არ სცოდნოდა ეს? ა
სცოდნოდა, რომ ქმარი ბაბუ
იყო, ცოლი კი — ბებია? და რო
ორივეს იმიტომ უყვარდა, რო
იადონი გარდაცვლილ შეიღაშ
ვილს ეკუთვნოდა, რომელმა
ისე კარგად განვრთნა იგი, რო
მხარზე დასუბჰებულს ნისკარ
ტის უწყვეტობების გადასა

ტით დაეხინება ყური, გალიი
გარეთ ოთაში ეფრინა?

ფანჯრის რაფაზე ფარდებ
შორის დაკიდებულ გალიაშ
იადონი მხოლოდ ღამძამობი
იჯდა, ან იმ დროს, როცა ში
შეფრინდებოდა თავისი წილ
ფეტვის ასაკენად, ან მრავალ
მანქვა-გრეხითა და თავის დაკვე
რით წვეთი წყალი დაელია. ერთ
სიტყვით, გალია მისი სასახლ
იყო, ხოლო სახლი — ვრცელი სა
მეფო. ხმირად სასადილო ითახ
ში დაკიდებული ჭალის აბაურუ
ზე, ან ბაბუას სავარძლის სა
ზურგებზე ჩამოჯდებოდა საჭირ
ჭიკოდ და ხანაც... — ხომ იცით
იადონია!

— სკლინტიანო! — დაუ
ცაცხანებდა ხოლმე მოხუცი ბე

— ხომ გახსოვეს?
ახსოვდა თუ არა ბაბუას?
ჯერ კიდევ აქ ხედავდა მას, სახლში, პატარას, სულ პანწინა!
ჰოდა, აქნევდა და აქნევდა თავს.
მარტო დარჩნენ მოხუცები,

ສູງລ ມາຮັກໂນ, ປະຕຸກາຮາ ອົບຄອລີ
ໜົງລິ້ນຢືນລິວສ ມາມາຮາ, ຮົມເລີ້ນໄຟ
ປະຕຸກາຮານອົບດາວັງເງົ່າ ພົມ ສາບລົ້ມທີ ອົບ-
ຮັດຍົບດາ ແລ້ວ ມາຕີ ສິບັດຮົກສ ສົບສາ-
ຮົມລົງ ຫຼັນດາ ຢູ່ອົບອົບໄພມ. ພົມໃສ ມາ-
ກົງເງົ່າ, ຖົບຫຼັມເຖິງ ນົລິສາ... ມາກ-
ຮາມ ດຽວຸຈະລັບ ມອງນົງເບຳ ດາວັກ-
ວາ ຕາວີສ ມາກົງເງົ່າ — ທີ່ອີກືກາ ແລ້ວ
ຜູ້ຕອນສານີ — ພົມ ອາດ້ອນທີ່. ວິນ
ອິຫຼຸງວິສ, ຮົມ ອິນົນມາສັງເກົ່າ ພົມຊົງ
ອິນິຈິກຮູ່? ສາສອນົາຮັງວັງເຕີລູ່ດີສ
ໜູ້ສັກຮູ່ລົ້ມທີ, ສາດັບຜ ອົບກາຮັດນົງ,
ກຳນົດ ສົງເຄື່ອນຕ ອາດ້ອນທີ່ ໄອດິຈົນ?

გამოცემა DB გვერდზე

დაფინისი

ხედავ, დაგიგე პეპლოსის ქვეშ ნაზი საწმისი.

ქალწული

ვაი, სარტყელიც დამიხიე! რატომ გამხადე?

დაფინისი

ამგვარად ვწირავ ღირსეულ ძღვენს დიდ აფროდიტეს.

ქალწული

მოიცა, ვიღაც მოახლოვდა, ხმაური ისმის.

დაფინისი

ჰო, შენს ქორწილზე ჩურჩულებენ კვიპაროსები.

ქალწული

შემომაფლითე ტანსაცმელი, შეშელი დავრჩი.

დაფინისი

უფრო ფართო და ლამაზ სამოსს გაჩუქებ მალე.

ქალწული

მპირდები, თუმც ხვალ მარილსაც კი ვერ გაიმეტებ.

დაფინისი

ნეტავ ძალმიძღეს, თვით სულიც კი გავიღო შენთვის.

ქალწული

არ დაგიჯერე, ო, არტყემის, და ნუ შემრისხავ!

დაფინისი

კუროს შევწირავ ეროსს, ძროხას კი - აფროდიტეს.

ქალწული

ქალწული მოველ, ახლა სახლში ქალი ვბრუნდები.

დაფინისი

მალე გახდები ცოლი, დედა, დიასახლისი.

ავტორი:

ასე ხარობდნენ ერთმანეთის სინორჩითა და ტებილი ჭუკუჭუკით. სარეცლიდან ადგნენ მალულად. ქალი თხის ფარას მოუბრუნდა კვლავ მოსამწყემსად, თრთოდა სირცებილთ, თუმც გული კი ვნებით უძგერდა. კაციც საქონელს დაუბრუნდა სარეცლის შემდეგ.

სირაკუზები ქალები ადონისის დღესასწაულზე

გორგო

სახლშია ახლა პრაქსინოა?

პრაქსინოა

- მოდი, გორგო, სად დაიკარგე. მიკვირს კიდეც, რომ მოალწი. მიაწოდე სკამი, ევნოა.

გორგო

- კარგად ვზივარ

პრაქსინოა

- ჩამოჯექი მოხერხებულად.

გორგო

- რა სულელი ვარ! ძლიერ გადავრჩი ახლა ჯგლეთას, გამოვალნიერ ეტლთა წყებაში ხალხის ბრძოებს, პრაქსინოა. ქუჩა სავსეა ჩემებითა და ქლამიდებით შემოსილი მამაკაცებით. გზა უსასრულოდ გაინელა. რად დასახლდი ასე შორს ჩემგან?

პრაქსინოა

- იმ დამთხვეულმა მოისურვა განაპირას გადმოსახლება. სახლში კი არა, ამ სოროში, რომ მეზობლად აღარ გვეცხოვრა. განგებ მოიქცა ასე, მუდამ ბოროტებით, შურით აღსავსე.

გორგო

- ფრთხილად! დანონზე, მეუღლეზე ახლა მაინც ნუ ამბობ ამას, ბავშვი აქვეა, მეგობარო, გადახედე, რა სახით გისმენს. შენს მაიკოზე კი არ ამბობს, ზობირიონ, მშვიდად იყავი.

პრაქსინოა

- მართლაც, ყველაფერს ისმენს ბიჭი, ვფიცავ ქალლმერთს!"

გორგო

- ძვირფასი მამა!

პრაქსინოა

- და ეს მამიკო ამას წინათ (ჩვენთვის მაინც ახლახანს იყო) მწვანილისა და სოდისათვის გავაგზავნე ერთხელ ბაზარში, მან კი მარილი მომიტანა! დოყლაპია, შტერი მუტრუკი!

გორგო

- იგვე სენი ჩემს ქმარსაც ჭირს, დიოკლიდეც ხომ მფლანგველია. შეიდ დრაპებად სახლში მოათრია გაერეტილი ცხვრის ხუთი ტყავი, დავლეჯილი და ჭუჭყიანი. დამიმატა საქმეზე საქმე.

ახლა კი სწრაფად გადაიცვი ტანსაცმელი და პერინება, პტოლემეოსის დიდებული სასახლისკენ ავიღოთ გეზი, ჩვენც ვიზეიმოთ ადონისის დღესასწაული. თურმე სასახლე სიმდიდრითა და ეშხით ბრნებინავს.

პრაქსინოა

- ნეტარებენ მუდამ მდიდრები.

გორგო

სხვასაც უამბე დღეს ნანაზი - ვინც ვერ შეძლებს ზემზე ნასვლას. დროა გავიდეთ.

პრაქსინოა

- მოცლილებს ხომ ყოველდღე აქვთ დღესასწაული. ევნოა, მოდი, გასალები ისევ იქით, შუისკან დადგ. ფაფუკზე წოლა ურჩევნიათ ხოლმე კატებს. წუ ინაზები! გაინძრი და მოიტანე წყალი სწრაფად, ჯერ წყალი მინდა, ეს ულელი კი საპონს მაწვდის. ჰო, ჯანდაბას, მომეცი ბარებ! რა ფეხსუმი ხარ, ბეგრს წუ მისხამ, გამილუმპე, ხედავ, ქიტონი! გეყოფა. მაინც დავიბანე, ლმერთა ნებით, ასე თუ ისე. დიდი ზანდუკის გასალებიც მომიძებნე. სად არის ნეტავ?

გორგო

- როგორ გამდება, პრაქსინოა, ნაკეცებით მორთული კაბა! ხომ არ გამიმხელ, რა მიეცი ამ მშვენიერ, ძვირფას ქსოვილში?

პრაქსინოა

- წუ მკითხავ, გორგო, სუფთა ვერცხლის ორ მინაზე მეტი დავხარჯე, თვით კაბის თარგიც კი ჩემია - ჩავაქსოვე შიგ მთელი სულა.

გორგო

- მაგრამ ხომ ზუსტად გამოვიდა, რაც გინდოდა?

პრაქსინოა

- ჰო, მართალს ამბობ.

ქუდს და ტანსაცმელს რომ მომიტან, მერე სახლიც მოაწესრიგე, შეიღო, შენ მაინც ვერ წაგიყვანა, იღრიალი, რამდენიც გინდა.

არ მსურს, დაკომლდე სამუდამოდ. იქ წუაა, იქ ცხენი დაგებენს. აბა, წავიდეთ, დამშვედე, წუ იტირებს ბავშვი, ფრიგია.

ძალლს რომ ეზომში შემოუშვებ, გადარაზე მერე კარიბჭე.

დილო დმერთებო! ამ ჯგლეთიდან თუ გვაღალნევთ, წუ ტავ, როდესმე? ჭიანჭველათა უცარაულ და უთვალავ ჯარს მაგონებს ხალხი.

ბევრ სიკეთეს ქმნი, პტილემების, მას შემდევ, რაც შენია მშობლებმა ბინა დაიდეს უკვდავთ შორის. ვერას ვენგებენ უცხო მხარეში მოხეტიალე მშვიდობიან ყარაბ მგზავრებს თვით ეგვიპტელიც.

რა დომხალია, ღმერთ ჩემო! არეულ ხალხს ლალობა უნდა.

ყველა ერთმანეთს დამშვავესა, აინყილებს თავი, გაგიუდნენ.

რა გვემველება, ჩემო გორგო? ხედავ ჩვენს წინ სამეფო კარის საბრძოლო რაშებს? ძალიან გთხოვ, გენაცვალე, წუ გადამივლი!

ეს ყალყზე მდგარი ცეცხლოვანი წითური ცხენი ავ ძალლს წააგას, მეჯინიბესაც ტლინკებს უყრის. გაიქცი იქით, ევნოა.

რა ჭკვანურად მოიქცეცი, პატარა რომ სახლში დავტოვე.

აბა, გამხნევდი, პრაქსინოა!

გორგო

უკვე იმათ უკან აღმოვჩნდით,

ვინც ცოტა ხანში შევა, ალბათ.

პრაქსინოა

- მეც აქა ვარ, შემოგიერთდით.

შიშის ზარს მცემდა ბავშვობიდან ულაყი და გველის პერანგიც მეზიზლებოდა. ჰე, დავუჩეაროთ, არ იღება ხალხის ნაკადი.

დედი, საიდან, სასახლიდან?

მოხუცი ქალი

- მე? ჰო, შვილო.

პრაქსინოა

- შევძლებთ შეღწევას?

მოხუცი ქალი

- თუ ტროასთან მდგომ აქაველთა მოთმინებით აღიჭურვებით,

შეძლებთ, ლამაზო. საქმე ცდა და მოთმინებას მოითხოვს მუდა.

გორგო

- ორაკულივით გვაძცნო თითქოს ამ მოხუცმა, ალბათ, შევაღწევთ.

ხელისუფლის განცხადითი

ეროვნულ დღესასწაულადაც იქცა. მემუარების დახლიშე გამოტანის პარალეურად მაღაზიებში დამონტაჟებული მეგაფონებიდან ეროვნული პიმინი ისმოდა. ასე სცეს პატივი ნობელის ლაურეატ მხერაძს, რომელსაც კოლუმბია საკუთარ სიაუდე აღიარებს. თუმცა, ისიც უნდა ვთქვათ, რომ მარესი არც ერთ პრეზენტაციას არ დასრულება. ის მენეკოში, საკუთარ სახლში ისვენებს, მკურნალობს და, აღბათ, როგორც სჩევვია, დიალოგებს მართავს საკვალითან. ამასობაში კა, მის მემუარებს მთელი ესპანურებოვანი მსოფლიო უდიდესი ინტერესით ენაფება. გერმანულ, პოლანდიურ და იტალიურენოვან მკითხველს, აღბათ, მალე გაუმრთლებს – გამოცემები "იცხოვრო, რათა მოჰყვეს" თარგმანების გამოცემას მათ წლის ბოლომდე პირობებინ. მზადება ინგლისური ვერსიაც, რომლის გამოსვლის თარიღადაც 2003 წლს ასახლებენ. თუმცა, მემუარების თარგმნის გარშემო პრესამ ისეთი ამბავი ატეხა, რომ მის შესახებ ერთმანეთის მიყოლებით გარცელდა ურთიერთსაწინააღმდეგო ცნობები. ზოგიერთი წყაროს მიხედვით, მემუარები უკვე ითარგმნება ინგლისურ, გერმანულ და ფრანგულ ენებზე და ისინი ჰილანდიურ და იტალიურ ვერსიზე უფრო მალე გამოვა. დაბაული სიტყუაციას აქტივულიშიც, სადაც საქმები პოლიციაც კი ჩაერთო, წიგნის პრეზენტაციის დღეს, ბოგოტასთან ახლოს მდებარე ქალაქ არმენიაში, სატყიორთო მანქანიდან კრიმინალებმა წიგნის ოცი ეგზემპლარი გაიტაცეს. ახლა შიშობრი, რომ კოლეგების ქუებში მემუარების არალეგალურ ვერსიები გამოჩნდება. ლეგალურად კი, გამომცემლობა "ნორმას" ცნობით, დაბეჭდილია "იცხოვრო, რათა მოჰყვეს" მილიონი ეგზემპლარი. ეს რაოდენობა რამდენიმე ესპანურენოვან ქვეყანაზე გადანიშნებული.

ბუნებრივია, მარესი გამომცემლების ამ ტრიგიალურ ენებათაღლვას აინუშიც არ აგდებს.

ის ისე "ისწრაფის" საწერად, თითქოს, შემოქმედებითი პროცესით ტკობას ცხოვრებაში პირველად და ყველაზე მძიფრად ახლა განიცდიდეს.

ცნობილია, რომ ავტორი თავის ერთგულ "მაკინტოშის" კომპიუტერს არც წინათ შორდებოდა დიდ ხნით – დღლის ადრე დგებოდა და მაშინ მუშაობას იწყებდა. მაგრამ მას შემდეგ, რაც მომაჟვდნებელი სენი შეეყარა, ყველაზე შეიცვალა. ახლა ის მართლაც ყოველ წუთს ეხარბება და ყოველ დილას, საკუთარი წებითვე, ერთგვარ მარათონში ებმება – ცდილობს როგორმე აზრი არ დარჩეს უთქმელი და განცდა გადმოუცემელი.

ამიტომ, როგორც "ნიუ იორკ ტაიმსის" უურნალისტი მოგვითხრობს, მწერალი თითქმის სრულად ჩამოშორდა საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებას (როგორც წლის გასსოფთ, ის ბოლო წლებში აქტიურად მონანილებდა სამშეირი მოლვანებს. კარლოს ფუენტესთან ერთად თეთრ სახლში ვიზიტსა და ბილ კლინტონთან შეხვედრის შესახებ ესეც დაწერა). ახლა მარკესი თითქმის აღარავის იღებს, მასთან შესვლის და სიგარეტის შეტანის უფლება მხოლოდ მეულეს, მერსედეს აქვთ. ბუნებრივია, ინტერვიუებსაც თითქმის აღარ იძლევა. და მიტომ გაზეთებიც ერთმანეთისგან იწერება კოლუმბიურ გამოცემა "ელ ტიემპოში" დაბეჭდილ მწერლის სიტყვებს: "მეგობრებთან კავშირი თითქმის მინიმუმმდე შეეგმიცირე, გავთიშე ტელეფონი, გადავდე მგზავრობის გეგმები. და ასე, საკუთარი წებით გამოვიყეტე თავი ერთ ითახში, რათა ყოველ დღე, შეუსვენებლად ვწერო". ამ ფრიზიდან გამომდინარე ვარაუდობენ უურნალისტები, რომ მემუარების პირველ ნაწილს მეორე და მესამე ნაწილიც მალე მოჰყვება.

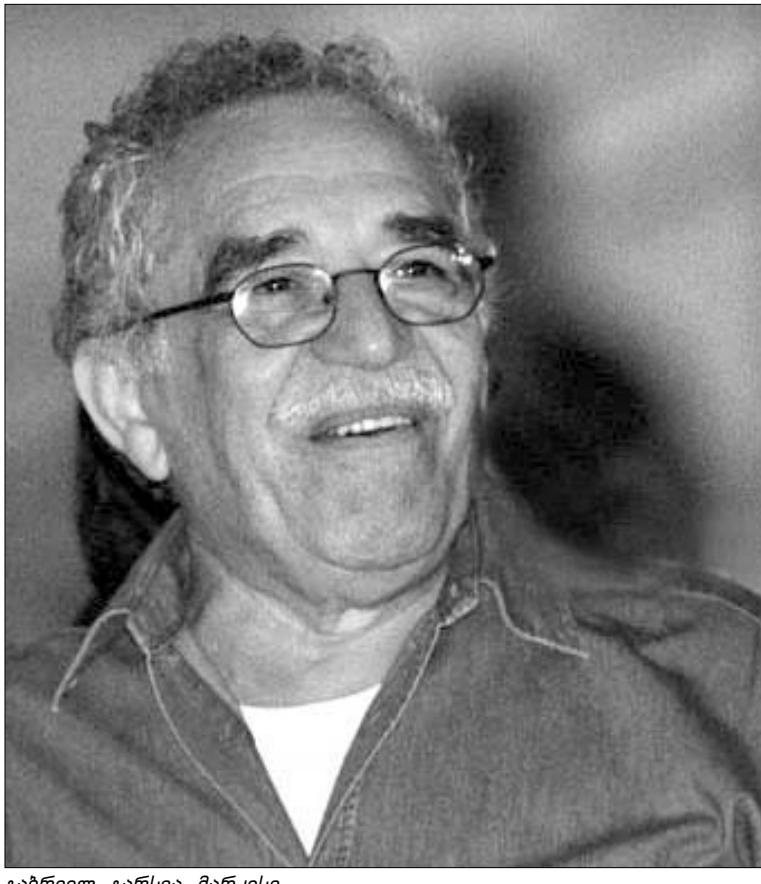
"იცხოვრო, რათა მოჰყვეს" კი დაბრუნებაა სანქციასთან, ბავშვისათან. ესაა დაბრუნება ლარიპ და მისტიკურ არაკატაკაში, სადაც ყველაფერი დაინიჭია.

მოსახვევში გამოჩნდა თუ არა, გავირვებულმა შემოშედა. ძალლის კუდი აპრილი და ჩემს დასაყინოსად მოემზადა. კაცი გაუნძრებლად იდგა, ხმას არ იღებდა. შემდეგ თოფი მოიხსნა, მინას დაყრდნო და დამაკვირდა.

არ ვიცი რატომ, მაგრამ მეგონა, რომ კარიბის ნებისმიერ ნანილში შეიძლებოდა ვეოფილიყავი კოლუმბიის გარდა, იმისაც მეტონიდა, რომ ჩემს ნათევამს ვერ გაიგებდა, მაგრამ მაინც გადაეწყვიტე ესპანურად გამოვლაპარაჟებოდი:

- დამეტარეთ, სენიორ!

კაცი პასუხის გაცემას არ ჩქარირების სხმულის პალების შეურის. ამას მოჰყვა ყველაზე გრძელი წუთი ჩემს ცხოვრებაში. უცემა საღალაციდან ჩაღლის გაჩნდა, რომელიც უკან კალათებით დატვირთული ვირი მოსდევდა. მათ ფერმკრთალი ჩაღლისფერ-ქუდიან კაცი მოჰყვებოდა უკან. კაცს ზურგზე თოფი გადაეკიდა და შარვლის ტოტები მუხლებამდე ჰქონდა აკეცილი.

REUTERS

გაბრიელ გარსია მარკესი

მარკესის ბებიის მიერ მოთხოვნილ ამბებზე, ბაბუას თავს გადახდინილ ისტორიებზე იმდენი თქვეს სხვები, რომ ბოლოს მწერალმა გადაწყვიტა, ეს ამბები პირველ პირში, თავად მოეთხო. წიგნი არაკატაკაში გატარებული ბავშვობით იწყება და 1955 წელს წყდება, როდესაც მარკესი თავის მოგროვნების სიტყვებს: "მეგობრებთან კავშირი თითქმის მინიმუმმდე შეეგმიცირე, გავთიშე ტელეფონი, გადავდე მგზავრობის გეგმები. და ასე, საკუთარი წებით გამოვიყეტე თავი ერთ ითახში, რათა ყოველ დღე, შეუსვენებლად ვწერო". ამ ფრიზიდან გამომდინარე ვარაუდობენ უურნალისტები, რომ მემუარების პირველ ნაწილს მეორე და მესამე ნაწილიც მალე მოჰყვება.

მემუარებში ყველაფერი ნამდვილია. თითოეული ფატი, თითქოს უსე სტორიებზე კი, სრული სიზუსტითა გასხვენებული. მარკესი იგონებს იმ დომინიკენებში ბეის ბოლისტის ბორგაზაფას, რომელსაც 50 წლის წინათ იცნობდა, იხსენებს იმ ბორდელის ისტორიას, სადაც ადრე ცხოვრობდა, იხსენებს იმ მეტებიც და ნათესავები ეხმარებოდნენ. ბუნებრივია, ავტორი აღადგენს იმ მომენტსაც, როდესაც, 23 წლის ასაში მწერლობა გადაწყვიტა; როცა თევა, რომ ან ამ გზას დაადგება, ან "მზევდება".

მარკესი 1948 წელსაც ისხენებს, დედაქალაქში დატრიალებული მოვლენების. იმ წელს პოპულარუსტი პოლიტიკოსის ხორბე, მარკესის სილრება დაბრუნებულ ჩვენანს ენაზე ნაწილი. ეს დრო, მარკესთან ერთად, გულის სილრებიში თავის მიერ მოვლენების პირველ კონფიდენციალურ გამოცემა გაუსავას, რაც კატერინ და როცა ადამიანმა, სხვა საგნებას და მოვლენებთან ერთად, არც სიკვდილის სახელი იცი. არ იცი იმიტომ, რომ ჯერ არც გჭირდება ეს ცოდნა. ამ დროს ცხოვრება თავად სიახლეა და სიკვდილი მხოლოდ შორს, ბუნდოვან კონტურებად მოჩანს. მის შესაცნობად ცხოვრების გავლაა საჭირო. ცხერიერი კი ისახავა, რაც კატერინ დაბრუნებას და ბარა მოვლენებს... მარკესი თავის მიერ მოვლენების შეუცველებელს და შეუცველებელის სახელი მიერ მოვლენების შეუცველებელს... მარკესი ამბობდა: "მე არ მეტინია სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა. ამ დროს ცხოვრება თავად სიახლეა და სიკვდილი მხოლოდ შორს, ბუნდოვან კონტურებად მოჩანს. მის შესაცნობად ცხოვრების გავლაა საჭირო. ცხერიერი კი ისახავა, რაც მოგათვა-ნიერი მოვლენებს და შეუცველებელის სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა. ამ დროს ცხოვრება თავად სიახლეა და სიკვდილი მხოლოდ შორს, ბუნდოვან კონტურებად მოჩანს. მის შესაცნობად ცხოვრების გავლაა საჭირო. ცხერიერი კი ისახავა, რაც მოგათვა-ნიერი მოვლენებს და შეუცველებელის სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა. ამ დროს ცხოვრება თავად სიახლეა და სიკვდილი მხოლოდ შორს, ბუნდოვან კონტურებად მოჩანს. მის შესაცნობად ცხოვრების გავლაა საჭირო. ცხერიერი კი ისახავა, რაც მოგათვა-ნიერი მოვლენებს და შეუცველებელის სიკვდილის... მარკესი ამბობდა: "მე არ მეტინია სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა". დაველოდოთ მის სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა. ამ დროს ცხოვრება თავად სიახლეა და სიკვდილი მხოლოდ შორს, ბუნდოვან კონტურებად მოჩანს. მის შესაცნობად ცხოვრების გავლაა საჭირო. ცხერიერი კი ისახავა, რაც მოგათვა-ნიერი მოვლენებს და შეუცველებელის სიკვდილის... მარკესი ამბობდა: "მე არ მეტინია სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა". დაველოდოთ მის სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა. ამ დროს ცხოვრება თავად სიახლეა და სიკვდილი მხოლოდ შორს, ბუნდოვან კონტურებად მოჩანს. მის შესაცნობად ცხოვრების გავლაა საჭირო. ცხერიერი კი ისახავა, რაც მოგათვა-ნიერი მოვლენებს და შეუცველებელის სიკვდილის... მარკესი ამბობდა: "მე არ მეტინია სიკვდილის მიერ და გადადგენ არ არ არ არც გჭირდება ეს ცოდნა". დაველოდოთ მის სიკვდილის მიერ და

କିତିଥାର କମ୍ପୁଟର ତାଙ୍ଗଧିତ୍ୱା

სირბები ავერცებები

ის, რასაც დღეს ვერლიბრად მოიხსენიებენ და რაც თანდათან მთელ მსოფლიოში ლექსნერის ერთადერთ ფორმად ბატონდება, ისე-თი ბუნების არის, რომ, - თუ სიტყვა "ვერლიბრით" აღვნიშნავდით ძველი პოეტების გარკვეული ხასიათის ნაწარმოებებს (კლივტონკისა და ჰილდერლინის ქმნილებებიდან დაწყებული თრაკლამდე და მანდელშტამდე, ალბათ თვით ელიოტმადე და ცელანამდეც კი, და თუნდაც მოკრძალებული ბობროვ-სკის ლექსებამდე), რომლებშიც რიტმი ერთგვაროვან მეტრულ სქემებში არ ეწერება, მაგრამ პირველი სიტყვიდან უკანასკნელამდე სავსებით მკაფიოდ იკვეთება, - დღვევანდელი პროდუქციისთვის აკობებდა და რაღაც სხვა სახელი შეგვერჩია. ძველი ვერლიბრი, ჯერ ერთი, მეტრთან მიმართებაში არსებობდა და განსაკუთრებული ძალით შეგვაგრძნიობინებდა პოეზიის რიტმულ ორგანიზებას სწორედ რიტმის გაქრობის ზღვარზე; და მეორეც, როგორც ზღვარზე მყოფ მოვლენას შეჰვერის, ვერლიბრი რაღაცგვრი აფეთქების, ამოფრქვევის აღმინშვნელი იყო: გავიხსენოთ თუნდაც უიტმენის ხმის ფსალმოდური ექსტაზით სავსე უდერა. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ვერლიბრი სასიცოცხლის ძალას იძნენდა მძაფრ და-ბაბულობაში, რომელსაც იგი ტრადიციულ ლექსთას ქმნიდა. ამ უკანასკნელის ელიმინირებასთან (ან თუნდაც მხოლოდ დაბაბუნებასთან, გამოფიტვასთან) ერთად კი დაძაბულობაც გაქრა.

მასხსოვეს, ერთ გერმანულ ანთოლოგიაში მიყოლებით წავიკითხე თრი ავსტრიული ტექსტი: ერთი კლასიკური - სცენა გრილპაცერის დრამისა "ცხოვრება-სიზმარი", სადაც რუსტანი მას შემდეგ გამოიღვიძებს, რაც სიზმრად მთელ ცხოვრებას გაივლის (ცნობილი მოტივია, უფრო ადრე კალდერონის, შემდეგ კი ჰერმან ჰესეს მიერ ინტერპრეტირებული); და ერთი უახლესი - მონოლოგი ჰეტერ პანდევს "თვითბრალებიდან" ("მე ქვენიერებას მოვცვლინე. მე გავჩნდი. მე ჩამსახეს. მე ჩავისახე. მე განვვითარდი. მე ვიშვი. მე შობადობის სტატისტიკაში აღვირიცხე. მე ვიზრდებოდი..." და ა.შ. და ამის მსგავსია). უკიდურესი განსხვავებულობის მიუხედავად, ამ ორ ტექსტს წმინდა თემატური თვალსაზრისით (ბიდერმაიერული ტიპის მორალიზების მიღმა გრილპაცერის შემთხვევაში, სამოციანელთა "ამბოხის" მიღმა პანდევს შემთხვევაში) აშკარად აქებს რაღაც საერთო: ორივეში მოცემულია ცხოვრების უაღლესად შემაშფოთებელი, ძრწოლისმომგვრელი ხედვა - ცხოვრება თითქოსდა ცხოვრების გარედან, რაღაც არაადამიანური სივრცითან არის დანახული, საიდანაც სრულიად არარეალურად გამოიყურება მთელი ადამიანური "ეკსისტენცია".

და მაინც, ისტორიულ-ლიტერატურულ ეპოქათა გარეგან ატ-რიბუტებზე გაცილებით უჯრო ღრმა კონტრასტი, უწინარეს ყოვლისა, უძრალოდ, იმით არის განპირობებული, რომ გრილპაცერის ტექსტი ოთხტერფიანი ქორეგია, ხოლო ჰანდეკსი - პროზა, ამასთან გამიზნულად და ხაზგასმით ამორფული პროზა. ამიტომ მეორე მათგანს ახასიათებს ის, რასაც პირველს ვერ დააბრალებ: მასში მთლიანად არის გამჭრალი დისკიპლინა, ადამიანური თავდაჭერისა და ქცევის მანერა, რაც, როგორც მუდამი ითვლებოდა, სწორედ შემაძრნუნებლის წინაშე არის აუცილებელი. რაც უნდა დაემართოს გრილპაცერის გმირს, ქორეგით დაწერილ ერთ სტრიქონს აუცილებლად მოჰყვება მეორე და ასე გაგრძელდება დრამის დასასრულამდე; დაახლოებით ისევე, როგორც ჩვენი გარდაცვალების შემდეგ მსოფლიო დრამის დასასრულამდე ერთმანეთს შეცვლიან ნელინადის დრონი და კვლავ და კვლავ მოვლენ ახალო ახალი თაობები, რისი ცოდნაც, სულ ერთია - გვამშვიდებს იგუ თუ

არა, ყოველ შემთხვევაში, ჩვენს ადგილს მიგვიჩებს და უდრეკობას გვმატებს. "... И пусть, у гробового входа / будет жизнь играть, / И равнодушная природа / Красою вечного сиять", - პუშკინმა, გრილ-ჰაცერის თანამედროვემ, მხოლოდ ამ ერთხელ მოახდინა ასეთი სოფ-ლებდევის სიტყვიერი ეკაბლიკაცია, მაგრამ განა გამუდმებით აბასვე არ ავაუზნება თვით ლიპი პუშკინისა?

ლიტერატურის თეორიისა და
ლიტერატურულ კრიტიკაში უყვარდათ მსჯელობა ფორმისა და
შინაგანისას შესაბამისობაზე კლასიკურ ლიტერატურაში. დროა ისიც
ითქვას, რომ ეს არის კონტრასტული შესაბამისობა. „ევგენი-ში“ ხდება სასოწავლევთასთან მე-
ტად ახლოს მყოფი განწყობილების ყოველმხრივი თემაზება; ამას-
თან რომანი თავიდან ბოლომდე
გაშლილია (და აქ ფრინად დროული
იქნებოდა გავვეხსენებინა პახტი-
ნის მთელი მსჯელობა რომანზე,
როგორც ეპოსის საპირისპირო
მოვლენაზე!), როგორც ავტორის

ურევულოდ და თავისუფალი couiserie მკითხველთან, რომელიც პრინციპულად არაფრიდან იწყება და არაფრით მთავრდება. მაგრამ ონეგინის სტროფი ყველაზე უფრო მკაცრად ორგანიზებული და მუსიკალურად მონესრიგებულ სტროფ-თა რიცხვის ეკუთვნის. ან კიდევ, რა საშინელებები გადაგემლება თვალწინ, როცა ცოცხალი თვალით გადაიკითხავ, თუნდაც, "ენეიდას" მეორე სიმღერას, სადაც, ასე გეჩვენება, ნანინასწარმეტყველევია მსოფლიო ომების ეპოქის მაკაპერული თემები; მაგრამ ვერგილიუსის ჰეგზამეტრის მოძრაობა კონტ-რასტულ საპირონეეს უქმნის განუწყვეტელ კოშმარებს.

ეგრეთ წოდებული ფორმა იმის-
თვის როდი არსებობს, რომ იქცეს
სათავსად ეგრეთ წოდებული შინა-
არსისთვის, როგორც ჭურჭელი
მასში ჩალვრილი სითხისთვის, ან
კიდევ აირევლოს იგი, როგორც
სარკე ირეკლამებს საგანს. "ფორმა"
კონტრაპუნქტულად ეკამათება
"შინაარსს", უქმნის მას საპირო-
ნეს, რომელიც უკვე არსებობს
პრინციპიდანწვე შინაარსობლივი
ბუნების არის; ასეა, რამდენადაც
"შინაარსი" – ესაა მუდამ და ისევ
ადამიანური ცხოვრება, "კერძო",
ხოლო "ფორმა" არის გახსენება
"საყოველთაოსი", "უნივერსუმი-
სა", "ლოთაებრივი სამყაროს"; "ში-
ნაარსი" – ესაა ადამიანის ხმა, ხო-

„ფორმა“ - მარადმოხმიანე საორლანი ფონი ამ ხმისთვის, „კოს-მიური მუსიკა“. „ევგენი ონეგინის“ ამა თუ იმ სტროფის შინაარსი გვე-საუბრება ნანარმობის გმირების ცხოვრების უაზრობაზე და, ამის მეშვეობით, ავტორის ცხოვრების უაზრობაზეც, ესე იგი კვლავ და კვლავ საკუთარზე, კერძოზე; მაგ-რამ ონეგინური სტროფის არქი-ტეტრონიკა გვესაუბრება მთლია-ნობაზე და ყოველგვარ ჰეგელზე უკეთესად ჩაგვაგონებს, რომ das Wahre - ეს არის das Ganzel. კლასი-კური ფორმა მსგავსია ზეცისა, რო-მელსაც დაჭრილი ანდრეი ბოლ-კონსკი აუსტრერლიცის თავზე შეს-ცერის. არ ვგულისხმობ, თითქოს იგი გვანუგებებდეს (ყოველ შემთხ-ვევაში, ამ სიტყვის ტრივიალური, დატებილული აზრით); მოდი, ნურც სიტყვა „კათარზის“ გამოვიყე-ნებთ, როგორც მეტისმეტად გაც-ვეთილს; უბრალოდ, ფორმას შემო-აქცს საყოველთაოს კონტექსტი, მისი საზომი და ამით გამოვყავართ კერძობითის ჩიხიდან.

(გულწრფელად უნდა ვაღიაროს: თუკი რამეტი ვხედავ პუშკინის პოეზიის რელიგიურ ფასეულობას, ეს არის არა იმდენად თავაზიანი პასუხის მეუჯე ფილარეტისადმი ან კიდევ წმიდა ეფრემ ასურის გადმო-რუსულება, რამდენადაც განტერელი ერთგულება კონტრაპუნქტი-სადმი, სადაც ადამიანის ხმას, რომელიც მუდავ თავისას - ვნებიანს, უკეთეურს, გაუმართავს - ამბობს, სტროფიკიდან, რიტმის განყენებული სიმძინობრიდან ეხმიანება რაღაც ზეციურ ძალთა ქოროს მსგავსი. ძველი პოეტები მეტწილად ცოდნებიანი ადამიანები იყვნენ, მაგრამ უმეტესი ცოდვა და, იმავდროულად, ჩლუნგი სიბრიყეება ცდილობდე, სიტყვაში გამოიჭირო ისინი, რადგან ამ პოეზიაში ყოველთვის არის არა მხოლოდ სიტყვა, არამედ საიდუმლოც - მეტასიტყვიერი, მუსიკალური პასუხი სიტყვაზე; ვისაც ყურნი აქვს, დაუ, გაიგონოს ეს პასუხი, ხოლო ვისაც არა აქვს, აჯობებს, ლექსებს ნუ ნაიკითხავს. "აი, ნახეთ, რა ნამოსცდა, ამ ნაძირალას! ნახეთ, როგორ გათქვა საკუთარი თავი!" მართალია, წმოსცდა, მართალია, თავი გათქვა - ხოლო რიტმია კი საკუთარი პასუხი გასცა ყველაფერს. გავპედავ და ერთგვარი გადაჭარბებით ვიტყვი: როცა ჯანყი და სასოწარკვეთა ისეთი უზადოდ დისციპლინირებული და ამასთან ცოცხალი ფორმით გა-

მოხატავენ საკუთარ თავს, რო-
გორც ეს პუშკინთა ხდება, - ეს
თოთქმის იგივეა, ფსალმუნი რომ
საკუთარ წიაღში აქცევს „უგუნუ-
რის სიტყვებს: „არა არს ღმერთი“ -
და ამით სპლექს მათ.)

...ლექსი, სწორედ ლექსი მსჯელობის სავნად მხოლოდ იმის გამო იქნა შერჩეული, რომ მასში შედარებით უფრო კონცენტრირებულად და თვალსაჩინოდ არის ნარმოდგენილი ის სანციის, ურომლისოდაც, ცხადია, ვერ იარსებებს ნამდვილი პროზაც, - ვთქვათ "გალეთის ომის ჩანაწერები" ან "კაპიტნის ქალიშვილი", - იმ "პროზის-გან" ანუ, უძრალოდ, არალექსის-გან განსხვავებით, რომლითაც, გვახსოვეს, პ-ნი ჟერდენი ლაპარაკობდა.

თარგმნა
მიქელ იოემაძემ

ମରୀ ପାତ୍ର୍ୟଜୀବ

იურიდიკური მომსახურების და საოცნელობრივი მომსახურების განვითარების სამინისტრო

፩፻፭፻

მოგვიანებით თავად იეიტს-
მა შეადარა ეს პოეზია გა-
ლუეის საგრაფოში მის მი-
ერვე შექნილ და აგარაკად
გადაცეკიტებულ ბელილის
ციხე-კოშკს, საადაც ზაფხუ-
ლობით მეუღლესთან ერ-
თად ისვერებდა.

ქვის დამუშავება და
განლაგება, სიმყარის ალქმა
და საამისოდ ოსტატის გა-
მორჩეული შემართება... ესა-
ყოველივე ზედმინევნით
ესადაგება იეიტსს, პოეზია-
ში ჩაფლულ ხელოვანს. შე-
უსვერებლად მუშაობდა
ლექსის საბოლოო ფორმის
გამონასკვამდე, ცდიდა და
წონიდა თითოეულ სტრი-
ქონს, ვიდრე უზარმაზარ-

სის იღლუს მშენებელს რომ უკადა
და ხელთ და დამუშავება
განუზრახაჲს.
მისი ლექსების კრებულში” ყველაზე მეტად
შთამბეჭდავია ავტორის საგულდაგულოდ გათვლილი
პოზიცია და კიდევ იმის შეგრძნება და გააზრება, რომ
ჩვენს წინაშე არის იპუსი,
რომელიც თითქოს სამხედრო სტრატეგებს შეუქმნით
შთამომავალთა ურდიღებთან,
მათივე პოეტ-მზვერავებთან, ან სულაც ინტელექტუალურ პარტიზანებთან
გასამკლავებლად. ეს იმას წინავს, რომ ხელოვნების ისტოვის ალყის გაძლებაც

დიალი და გეოგრაფიული პოტი - უ.ბ. ივათეს

କର୍ମଚାରୀ ପରିଷଦ ନାମିତି

იეიტსი კველაზე დიადი და, ამასთან, კველაზე შემაკრობელი თანამედროვე პოეტია. მისი ამა თუ იმ თხზულების გაცნობისას გაოგნებულ მყითხველში მყისვე იღვიძებს როგორც ნანარმოებისგან, ასევე - ავტორის პიროვნებისგან განრიდების სურვილი, რადგან ნინააღმდეგ შემთხვევაში მას დაიმორჩილებს რაღაც საშიშარი, დემონური ძალა. არ არსებობს იუიტ-სის წვდომის სხვა საშუალება, თავგანწირვისა და საკუთარ ნებაზე უარის თქმის გარდა. გზა ზოგიერთი მწერლისკენ - მასხსენდება ჯონ-სი და ფოლკნერი - ეკლიანა; იუიტ-სი კი, ამასთან ერთად, სრულ შინაგან გარდასახვას გვიქადის.

მისი უმნიშვნელოვანესი, ცენტ-
რალური თემაა მეტამორფოზა -
ინკარნაცია - პიროვნების გარდა-
ხორციელება წმინდა, რიტუალური
აქტის მეშვეობით. ამიტომ ადამია-
ნი უნდა იქცეს იუიტსად, რათა
იუიტსი წაიკითხოს, ეს კი სხვა არა-
ფერია, თუ არა შეძყრობილობა.

როგორც ლიტერატურის მოყვანაულსა და, ამასთან, მწერალს, ყოველთვის მიზიდავდა ადამიანის ნარმოსახვაში მიმდინარე მაგიური და, შესაძლოა, აყვედითი პროცესები. ამქვეყნად არსებულ იღუმალ მოვლენებს შორის ისინი, ალბათ, ყველაზე ამოუცნობთა კატეგორიას განკუთვნება. რა გზით გარდა-სახავს პოეტი თავის ბანალურ აზ-რებს (და განა აზრთა უმრავლესობა ბანალური არაა?) მშვენიერებად? იეიტსი არ გახსლავთ ინტე-ლექტურალი, მის ნანარმოებებში არ შეიმჩნევათ თანმიმდევრულობა, მაგრამ პოეტი მზადაა, იმდენ ხანს იღლოცოს, სანამ ღვთაება არ გამოავლენს თავისისავს მლოცველის სულში ალძრული ძრწოლით, და არა - რეალურად. რა არსებობს? ბოროტება, უჯველად, არარსია; თუმცა იეიტსი კიცხავდა უიტერნს იმის გამო, რომ ეს უკანასკნელი ვერ ჩასწევდა ბოროტების რაობას, მაგრამ მას თვითონაც არ შეუმზავებია ბოროტების არავითარი კონკრეტცია, არ გამოუჩენია არავითარი ინტერესი ამ საკითხის მიმართ. იეიტსის აზრით, "ბოროტება", უბ

რალოდ, ქაოსია, უფორმობა, მძვინვარე არარა. და არ არსებობს არც სიცოცხლე, არც სიკვდილი, არც - ცნობიერად ფიქსირებადი მოვლენები, არაფერი - ხილვების გარდა.

"არ არსებობს სიცოცხლე და სიკვდილი, სანამ ადამიანი მთლიანად ეძლევა შემოქმედებას, მთელი თავისი სასოწარკვეთილი სუ-

აუცილებელია ადამიანის სულის განწმენდა ბინიერი თანამედროვეობისგან, გარდუვალია მისი მტანჯველი, იძულებითი "გაღვიძება" - ამიტომ თვით იეიტსიც "იღვიძებს" საკუთარი მკითხველების მეშვეობით. მის სამყაროში შეღწევისას ჩვენ მთლიანად ვერწყმით ავტორის პიროვნებას. არც ერთი სხვა მწერალი ან პოეტი არაა ეგზომ მომთხოვნი თავისი მკითხველების მიმართ. ეს მოთხოვნები გაუცნობიერებელი, ირაციონალური, დემონური ხასიათისაა და გულისხმობებ ბრძოლას ანგიმესთან ანუ ყველაზე ჭრმარიტ მესთან, რომელიც, იეიტსის მიხედვით, "მე"-ს შეძენილი შერების ერთობლიობას, ესე იგი, მისი შინაგანი სამყაროს

სტრუქტურას წარმოადგენს.
ამგვარად, იეკიტისი კითხვისას
ვიცნობიერებთ, რომ სწორედ
იეკიტისი არის ჩვენი "ანტიმე", და ვე-
ნინააღმდეგებით ამ ბობოქარ ძა-
ლას, რომელიც ასუსტებს ჩვენს
"ეგოს", საბოლოო ანგარიშზე კი
ფართხმალს ყვრით მის წინაშე და
ჩვენი სიცოცხლე ძირფესვიანად
იცვლება.

ბევრნილად შესწავლილია
იეკიტის ძნელსაცნაური სისტემა,
მისი ეკოლოგიური, უზვეულო ნარ-
მოსახვა, მაგრამ ანალიზის საგნად
არ ქცეულა პოეტის განუსჯელი
მოთხოვნები. ზედაზედ ქვეყნდება
მეცნიერული ნაშრომები, რომლებ-
შიც განმარტებულია ეს სისტემა და
მითითებულია მაგალითები (რა
„შესანიშნავი“ მეცნიერები
გვყავ!), როდესაც თვით იეკიტისც
ვერ სწვდება საკუთარი სისტემის
არსს. ჩვეულებრივ, ერთიანად ვი-
ძირებით იეკიტის სამყაროში, რაც
საკმაოდ მტკიცნეული პროცესია,
ან თავშეკავებით, ანტისეპტურად
ვაანალიზებთ ხოლმე მას „კრიტი-
კული“ და „მიუკერძოებელი“ მიდ-

გომის მეტვეობით. ჩვენ ვიზომებთ
ხელოვანთა როლს "ქანდაკებებში":
"მან ჩაქუჩითა ან საჭრისით შექმნა
ესენი / გამოთვლები, რომლებიც
წარმოგვიდგება ოდენ შემთხვევით
სხეულად" და "შემოსაზღვრა /
მოელი აღმოსავლური ბუნდოვანე-
ბა უსაზღვროებისა".

ბუნდოვანი და უსაზღვროა
თვით იეიტსი (ამასთან, მისი შემოქ-
მედება გაცილებით უფრო "აღმო-
სავლურია", ვიდრე - "დასავლუ-
რი"), რაც უკავშირდება შინაგანი
და გარეშე ქაოსის ტრანსფორმი-
რებას პერმანენტულ ხელოვნებად.
ეს უკანასკნელი კი უილიამ ბატ-
ლირ იეიტსის თხზულებათა კრე-
ბულია, და არა მარტო საკუთრივ
წიგნი, არამედ, გარკვეულად, თვით
იეიტსი. პოეტში იგრძნობა ვნებები
- სიყვარული და მძულვარება,
თუმცა მძულვარება მან ნაკლები
სიმძაფრით გამოხატა, ვიდრე ამას
ესწრაფოდა. ვნებათა მიღმა გამოს-
ჭვივის საკუთარი თავის გარდასახ-
ვის, მისი ხელახალი ხორცებსხმი-
სადმი ლტოლვა. სამყარო "უფორ-
მოა" და დანაწევრებული. ადამიან-
მა უნდა დაუპირისპიროს თავისი
მძლავრი პოეტური ენერგია სამყა-
როს მძვინვარებას:

"მარტუქე ბერიკაცის ბობოქარი
ძალა, რათა გარდავისახო და ვიქტო
ტიმონად და ლირად, ან იმ უილიამ
ბლეიკად, რომელიც ჭეშმარიტების
დამორჩილებას ცდილობდა..."
ეს ხმო არ განსაზღვრავს ჩვენს
ჭიდილს იეიტსთან - ჩვენს შეუპო-
ვარ ძალისხმევას, რათა არ დაწერებ-
დეთ იეიტსის დემონს და არ ვიქ-
ცეთ იეიტსად?
იეიტსის მიერ ესეებსა და ნინა-
სიტყვაობებში გამოთქმული აქვა-
რად რაციონალური თვალსაზრისი
უპირისისპირდება ლექსებსა და ლი-
რიკულ დრამებში გამოხატულ
მსოფლალებას და არავითარ ხი-
ფათს არ უქადის პიროვნებას.
"ადამიანის ყოველგვარი ანგარე-
ბის საფუძველია", - წერს იეიტსი
"ხილვაში", - "მისი კონფლიქტი სა-
კუთარ ჭეშმარიტ ბუნებასთან". და,
ვფიქრობთ, სიყვარულის საფუძ-
ველსაც აგრეთვე წარმოადგენს
"დაიმონის", ადამიანის საკუთარი
დემონის ბრძოლა სხვა დემონთან
ახალი "მეს", სხვა არსის ხორცეს-
მის მიზნით. სტუდენტებს, ალბათ,
გაუცინებათ ამ, ერთი შეხედვით,
აზრსმონკლებულ მსჯელობაზე,
მაგრამ ეს აბსოლუტურად სწორი
თვალსაზრისია.

იეიტსის პროზაში გამოხატული შეხედულებებისა და მისი კეთილგონივრული მისწრაფებების (რომელიც ექსცენტრიულობითაა შენიღბული) ზეგავლენით სულ უფრო მეტად ვუჯერებთ მწერალს. ის ეთაყვანება ბლეიკს. ამ უკანასკნელმა თავის დროზე განაცხადა, რომ შექმნიდა საკუთარ სისტემას ან გამოიყენებდა სხვა პოეტის მიერ შემუშავებულ კონცეფციას. ამ ფრთხილ განაცხადში გამოთქმული პრეტენზია არ აღემატება ადამიანის შესაძლებლობებს. ის სრულიად გასაგებია. მაგრამ რა ღრმად ძევს ძირეული იმპულსი იეიტსი! ესეებში თაგს ჩრდილოდ ე.ნ. „საჯარო ადამიანი“, რომელიც სხვა არაფერია, თუ არა მისი მეორე „მე“, პრაგმატული ნიღაბი, ხოლო იეიტსის ჭეშმარიტი არსი არავითარი პიროვნული თვისებებით არაა აღჭურვილი. ის განმეოდილია მოგონებებისგან ირლანდიის ისტორიის სულისშემძვრელი მოვლენების შესახებ. ნაშლილია პოეტის უილბლო პირადი ისტორიაც, რომელიც ტრანსფორმირებულია

ნმინდა ემოციად, ნმინდა არსად-
ვინც იყიტსის გზას დაადგება, აპო-
კალიფსურ წინასწარმეტყველად
იქცევა. რეალობის მითოლოგიზმე
ბისადმი რომანტიკული მისწრაფე
ბა იყიტსთან ერწყმის კლასიკურ
იმპულსს, რომელიც აძსტრატკიე-
ბის, იდეების მთთოლოგიზმას
ახორციელებს. სამყაროს პირველ-
საწყისი მდგომარეობისკენ მიბრუ-
ნება და შექსპირისეულ ტრაგიკულ
გმირად ან ბუნების ოდიჩდელ
სრულყოფილ ქმნილებად ქცევა! -
იყიტსის სიმღევის რაოდენ შესა-
ნიშვნავი ხაჭია!

ამასთვის თავისია: ეს სწრაფვა მიზნად
ისახავს სხეულის უკუგარდასახვას
სიტყვად, ადამიანის განღმრთო-
ბას, ისტორიის გაუზრებას ადამია-
ნის ცნობიერების ფაქტების სახით.
თუკი გონება, ეს დიდებული იარა-
ლი, აირეკლავს ყოველივეს სამყა-
როში, რატომ უნდა დაკმაყოფილ-
დეს ის გარეშე, ობიექტური, უპი-
როვნო არსების (ესე იგი, ქრისტეს)
განღმრთობით, როდესაც შესაძ-
ლებელია თვით ამ გონებას განღმ-
რთობა? "ადამიანი არარაა, სახამ
ის შეკავშირებულია გარკვეულ
სატანა". მაგრამ მოკვდავის შეკავ-
შირებას მარადიულთან ფატალუ-
რი შედეგი მოსდევს ხოლმე. იყიტ-
სის პოეზია და დრამები გაჯერებუ-
ლია ადამიანის გარდასახვისა და
მასში ახალი "მექ" გაღვიძების შემ-
ზარავი სურათებით: ის იქცევა
ფრინველად, სახედრად, მოკვეთილ
თავად, რომელიც მღერის! ან, ალ-
ბათ, ადამიანი გაიღვიძებს ისტო-
რიის ახალ ფაზში, სადაც შესაძ-
ლებელი იქნება პიროვნების არსე-
ბობა, სადაც წარმოსახვის მშვენიე-
რებას ჯვარზე არ გააკრავს
უმოწყალო დრო.

იერთსი მწერალი-ტრაგიკოსია.
ამიტომ ბუნებრივია და აუცილებელი,
რომ არ დავნებდეთ მას.
იყიტსის ღრმად შეცნობა ნიშნავს
ჩვენი "შეს" განადგურებას, ანუ გა-
უპიროვნებას. რასაც ხშირად აოზრა

ტრიკაში მონაწილეობისა და მეცნობრობის შესასური უნარის მიუხედავად, იეკიტის მარტოსაულია, მისტიკოსი. ის გვაიძულებს, გავიცნობიეროთ, რომ ჩვენც ვესწრაფვით სასწაულებრივ პიროვნულ განღმრთობას, მაგრამ იმდენად თავშეეკვეცებული, რაციონალური და შებოჭილი ვართ, რომ ვერ ვახორციელებთ ამ მოთხოვნილებას.

ჩვენ ძალზე ბევრი რამ "ვიცით" - ვიცით, რომ ისტორია რეალურად ვითარდება და რომ ციკლები არა-სოდეს მეორდება.

Բիզեն “Յուլիոտ”, րոմ ար չկթնօտ
սամցարով Բիզեն օպերային օպերան,
րոմ Բիզեն սուպրոկելլո արաւ գարց-
պայլո մասինոքքին մոյր ցատամա-
քեքնալո մարագուլո գրամա, սագաց
ըշաբակացեած դա մոյմեցեա նոնաս-
նար ցանեաթղթարդուլուա.

დასასადამე, იეიტსი ჩვენთვის
გარკვეული საცოლეო და, აგრეთ-
ვე, საშიშარი შესაძლებლობაა,
რადგან სწორედ ის, რაც "ვიცით",
გვიცავს თვით ჩვენ, და გვიფრარავს
წარმოუდგენელი შესაძლებლობის-
გან - ვიყოთ იეიტსი ან, მაგალითად,
შექსპირი ან ბლეიკი. როდესაც
ფიქრობთ იეიტსს პოეზიაზე, წარ-
მოგიდგებათ ორი ხატი - "ბიზანტი-
ურ" ტოტზე ჩამომჯდარი ოქროს
ფრინველი და გაშეებული ლედა,
რომელიც ნებდება ღმერთს. ეს
ორივე ხატი იეიტსია, და ორივე ხა-
ტი ჩვენ ვართ.

გულსწრაფი და მგზნებარე
იეიტში სიბერეში ლოცულობდა.

"ღმერთო, დამიცავი იმ აზრე-
ბისგან, რომლებიც მხოლოდ გონე-
ბაში წარმოიშობა; ის, ვინც დიდ-
ხანს მღერის, სულის სიღრმეში ხომ
აზროვნებს კიდევ..."

ინგლისურიდან თარგმნა

უილიამ ბატლერ იეიტს

მცხაოსია გვერდი 16

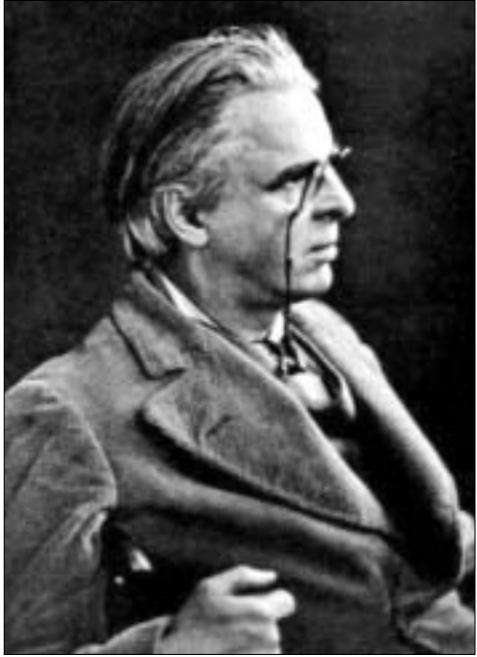
იეიტსი განისვენებს დრამკლიფის
ეკლესიის სასაფლაოზე,
მოშიშვილებული ენ ბალბენის ძირას.

გულგრილი თვალი შეავლე
სიცოცხლესა და გარდაცვალებას,
ნუ შეყოვნდები, ცხენოსანო,
ეწიე შენს გზას!

მაგრამ ახალმა გამოცემამ ბევრი რამ შეცვალა მკითხველისათვის. როგორც ირკვევა, იმ ადრინდელი გამოცემის სტრუქტურა თავად იყოტსის ჩანაფიქრს არ გამოხატავდა. პოეტის გარდაცვალების შემდეგ გამოცემულ "Last Poems"-ში ლექსების თან-მიმდევრობა მისი ქვრივისა და Macmillan-ის გამომცემლობის რედაქტორის მიერ განისაზღვრობა და იგი ძირულად განსხვავდება მისაგან, რომელიც თავად იერქსა შეადგინა სიცოცხლის უკანასკნელ უამს. სპეციალისტებისთვის ცნობილი იყო ეს შეუსაბამობა, და აი, ახლა, როჩარდ ფინჩრანმა და იერქსის თავდაპირველმა გამომცემელმა შემოგვთავაზეს განხალეული და მნიშვნელოვნად შევსებული რედაქტია. ეს წიგნი 200 გვერდით აღემატება იმ კანონიზირებულ კრებულს, არაერთგზის რომ გამოიცა 1950 წლიდან მოყოლებული.

წიგნის რედაქტორს, ტულენინს უნივერსიტეტის პროფესიონალის, უზარმაზარ სამუშაო შეუსრულებია. გარდა იმისა, რომ მან წიგნს დაუწოდო "განმარტებები", რომელიც 100 გვერდზე მეტს მოიცავს და ორმაგ დატვირთვას ანიჭებს ამ გამოცემას - მას ერთდროულად სახელმძღვანელოც ეთქმის და ქრესტომათიაც - მეორე ტომში, "იეგისის ლექსების რედაქტორებას" რომ წარმოადგენს, იგი განიხილავს წინა გამოცემის პრეისტორიას, კრიტიკულად არჩევს მის ყოველ დეტალს და საინტერესოდ ასაბუთებს იმ ცვლილებებს ლექსთა თანმიმდევრობაში, ზოგიერთ სიტყვასა თუ პუნქტუაციაში რომ

შეიტანა. მაგრამ მისტერ ფრერანი იმასაც აღიარებს, რედაქტორებისას ყოველთვის არ ხერხდებოდა სუბიექტური ფაქტორის გამორიცხვა და ჩემს ძალას აღმატება ამ პოეზიის საბოლოო და უეჭველი რედაქციის დადგენა. მაგრამ ეს არის მაინცდამაინც მშიშვნელოვანი: მყითხველისისათვის უდიდესი მოვლენა "Last Poems"-ის იმ სახით ხდევა, როგორითაც ოვადე იერისს სურდა მოწოდება. ეს გამოცემა სხვაგვარად აღვატემეონებს მის პოეზიას: მართალია, ის მაინც რჩება ცივ და მკაცრ ხელოვნებად, მაგრამ პოეტი აღარ გვაძლევს იმის საფუძვლს, მისი განწყობა ნიღბად რომ მივჩინოთ, რომელსაც იგი ფრინალური სცენის წარმოდგენისას სთავაზობს მკითხველს. ამ გამოცემის ბოლო ლექსია "Politics" და მისი უკანასკნელი

ლი სტირიქონების ქულერადობა ასეთია: "ო, ნეტავ ისევ ყმანვილი ვიყო / და ის მელავებში მყავდეს გამომწყვდეული".

ხედავთ, რაოდენ განსხვავდება ეს სტრიქონები ჩემთვის კარგად ცნობილ მოწოდებისგან: "გულებრილი თვალი შეავლე სიცოცხლესა და გარდაცვალებას!" მათმც იგივე თეატრალურობა შეიზიშნება, მაგრამ სიკვდილის შესაგებებლად სულ სხვა პოზია არჩეული. ეს დაახლოებით იმას ჩამოვჰავს, ასეთი რამ რომ შეგვეტყო მოულოდნელად: სულაც არ იყო სერ უოლტერ რაელის უკანასკნელი სიტყვები ის შეძახილი, რომლითაც შეყოვნებული ჯალათი გაამნევა: "რამ შეგვშინა? დაჲკარ, ადამიანი!" იგი, უბრალოდ, იმ სეფექტალის სახელს იმეორებდა, ჭრის თანახმად, ჰემპტონის სასახლის ბაღში რომ შეაცდინა.

ახალ რედაქციაში ატმოსფერო პუნქტუალ დამთბარია, დაბაზულ მხედარს მოღუნების უფლებაც კი ენიჭება და იმ ლომბიერი შემანილისთვის ("მოსწორ ალვირს, მოითქვი სული"), რომელიც იყიდება ამონილ ეპიტაფიდან, ადგილი ისევ გამოიხახა. აქ ცხოვრება ესთეტურ პროვილში უკვე ალარ გარდაისახება, ძლევამოსილი სახეები კი იმ სანუკვარ ხატებად ჩრჩხა, რომლითაც უნდა ესწრაფვიდეს ადამიანი დაუოკებელი და წარმავალი, ამამ მიწიერი ყოფის საზღლაურად. ალარც ისაა გასაკვირი, რომ ამ კრებულში ბოლოდან მეორე ლექსად ამჯერად "The Circus Animals' Desertion"-ია წარმოდგენილი; პოეტს ალარ სურს შემოგვთავაზის

ლექს „გარიფარეტივით ცივი და ვნებიანი“. იგი თავს უკვე აღარ იზღუდას და საკუთარი სტრიქონების სითბოს ადამიანის სხეულის ტემპერატურას უთანაძრებს. ბოლოდან მე-სამე ლექსის, „Man and the Echo“-ს უკანას- წერილი სტრიქონებიც განსაკუთრებული სითბოს განმსჭვალული, როდესაც ციხე-სიმაგრის კედლებიდან მოულოდნელად ნა-ზი მიღოთა აათმოოვრია:

...მაგრამ იყუჩეთ, ფიქრები გამეფანტა,
სიზმარია ეს ბნელი ღამეც და
აღმაფრენაც,
ქორი თუ ბუ გადმოშვა ქარაფებიდან
და ანივლებულ მსხვერპლს დააფრინდა.
აზრის ძაფს მიწყვეტს მის კლანჭებში
მოქცეული კურდლის წივილი...
ვისაც იეტსის პოეზია აინტერესებს,
უთუოდ უნდა წაიკითხოს ეს გამოცემია.
მერნმუნეთ, ისეთი გრძნობა დაგეუფლე-
ბათ, წმ. ბრენდან ზღვაოსანმა და მისმა
თანმხლებებმა რომ გამოსცადეს, უცხო

კუნძულზე გადასხვდომისას... როცა კუნძული მოვლებარე ურჩხულის ზურგი აღმოჩნდა! შესაძლოა, ძველი გამოცემის კონტურები ასე ძალიან არც კი დარღვეულიყო, "Last Poems"-ში ბენ ბალბენის უზარმაზარ კონცხს, ბოლოს ნაცვლად, პირველი ადგილი რომ არ რგებოდა. "Additional Poems" კუნძულის ფერდობზე აშლილ დიუნებს მოგვაგონებს, ხოლო სხვა, ადრეული წიგნებიდან ნასესხები შენიშვნები, თავად იეტის რომ მიეკუთვნება, ძველი პირსივით აღიმართება მკითხველის თვალწინი.

"Additional Poems"-ში თავმოყრილია როგორც ცნობილი, ისე უცნობი (რა თქმა უნდა, მზოლოდ ფრთო მკითხველისათვის) და ასე დანართები.

პიესებიდან და ისეთ ლექსებს, რომლებიც
მას ხელმეორედ აღარ გამოიუცია. "არა, მე
არ მომწონს ის ლექსი ჭადრებზე, მე ის ყო-
ველთვის საძალად მიმაჩნდა ... და მი-
მაჩნია", წერდა იყიტსა ლედი გრევორის
1902 წელს, როცა "Irish Homestead"-ში მი-
სი "She Who Dwelt Among the Sycamores"
("ის, ვისაც ჭადრებში დაედო ბინა") გამოქ-
ვეყნდა. ზოგმა, შესაძლოა, ეს აზრი გაიზია-
როს და გაიკვირვოს მისი ხელახალი გამოქ-
ვეყნება, მაგრამ არ უნდა ავუაროთ გვერდი
ამავე წერილში იმ მინიმებას, სხვა გამოცე-
ბაში მისი დაბეჭდვის წებართვად რომ აღიქ-
მება: "არ ვიქნებოდა ასეთი კატეგორიული,
თუ ალნიშნავდნენ, რომ ეს ჩემი ადრეული
ნანარმოებია".

- მისი ადრეული ლირიკისა და პიესების - "The Islands of Statues" და "Mosada"-ს
- გაცნობისას თვალნათლივ ვრწმუნდებით იმ ფაქტში, რომლისაც ადრე ბრძად სანმდა მკითხველთა უმრავლესობას: იეგისა დაჯილდომებული იყო თვითგაცნობიერებისა და თვითკრიტიკისა მძაფი უნარით. მისი ადრინდელი ნაწარმოებები იმავე გენეტიკურ კოდს შეიცავენ, რასაც მისი გვიანდელი შემოქმედება. ისეთ რომანტიკულ ბალადაში, როგორიცაა იეიტ-სის "The Host of the Air" ("ციური ლაშქარი"), უკვე ამკარად შეიგრძნობა პოეტისათვის ესოდენ დამახასიათებელი სინტაქსური ბიძგი თუ მუხტი და მოულოდნელი დინამიკა:

ო'დრისქლილი ლილინით ააფრენს
გარეულ დედალ-მამალ ინვს
ახშირებული ლელქაშებიდან
პირმოლუშული ტბის.

აქ ატმოსფერონ ნაკლებ თბილია იმასთან
შედარებით, რაც იერიტუსს საკუთარი პოზი-
სისთვის დაუწესების; ამჟერად იგი ნარმატე-
ბით ემიჯენება პრერაფალიტა "სტუდიურ
სიმხურვალეს". აქ უკეთ თვალსაჩინოა გა-
მოკვეთილი პიროვნულობა, რომელიც წინ
უსწრებს და მაღლდება იმ გარემოზე, სადაც
ოდესსლაც საკუთარი თავი შეიცნო ხელვაზა-
მა. მაგრამ "ჭადრებში" ასეთი რამ ჯერად შე-
ინიშნება:

პატარა ბიჭუნას ხშირ ჭალრნარში
თეთრი თიკანი მიჰყვავდა ყურით.
ტყის პირას რაღაცა რუხმა გაიელვა.
თიკანი მიჰყვებოდა
კუნტრუშ-კუნტრუშით...

და ა.შ. ეს ხომ "სინაზეა" და არა "სიმგაც-
რე", აյ არ იგრძნობა მეტრძლოლი სული და
ჩემთვის საკვებით გასაგებია, თუ რაიმ თქმა
სურდა ამ ფრაზით პოეტს: "შესაძლოა, ინგ-
ლისურმა მეხსიერებამ ვერასდროს დაი-
ვიწყოს რომანტიკული ჭალა ტემზისა, მაგ-
რამ მე უფრო დრამატიზმით ნაჯეოვი ქმნი-
ლებებისკენ მივისწნაფი". და მან ეს "ჭადრე-
ბის" გამოკვეყნებიდან ნახევარი საუკუნის
შემდეგ დაწერა...

ჯერჯერობით, არანაირა სუბიექტივიზმი
არ შენიშვნება რედაქტორის მიღომაში: სიკ-
ვდოლის სცენა შესძაბმისი ფორმით იქნა აღ-
გნილი, გაცხადდა იუგსის შემოქმედების
სათავეები, ბევრი ახალიც შევიტყვეთ ამას-
თან ერთად და მზად ვართ გაფიზიაროთ ავ-
ტორის თვალსაზრისი. მაგრამ ასკარა დაბწე-
ულობა გვიფულება, როცა ინყება ნაძეჭდ
ტექსტების, კორექტურის და შესწორებული
გამოცემების ერთმანეთთან შედარება. მის-
ტერ ფრნერანს ისეთი მონიტორითა და გულ-
მოდენებით შეუსრულებია ეს სამუშაო, რომ
გვიძნელდება პუნქტუაციური თუ ლექსიუ-
რი ცვლილებების გამოწვლილოვით განსჯა-
ვანხილვა. მოვიყვან მხოლოდ ერთ კარგ მაგა-
ლითს: "The Spur"-ის მეორე სტრიქონში
სიტყვა "attention" ("ყურადღება", "ზრუნვა")
ჩანაცვლებულია მეტაფორული თვალსაზრი-
სით უფრო მართებული "attendance"-ით
("*მსახურება*"). "You think it horrible that lust
and vage / Should dance attendance upon my
old age" ("*საშინელებად მიიჩნევთ, ალბათ,
ვნება და რისხვა / ჩემი სიძერის ლაქიებად
რომ გადაიქცენ*"). მოგეხსენებათ, "to dance
attendance on..." "ერთგულ მსახურებას",
ზოგჯერ "მონურ მორჩილებასაც" ნიშავს.

თანდართულ ტოშმი მისტერ ფინერანი ასაბუთებს მსგავსი ცვლილებების მიზანშე წონილობას და სწორედ ასეთი მიღდომის გულწრფელობა გვიძლევს უფლებას, არ დავეთანხმოთ მის ზოგიერთ მოსაზრებას. სინაულს გამოვთქვავ იმის გამო, რომ ერთგან მან ალადგინა იეკიტის ექსცენტრიკული პუნქტუაცია, მეორეგან კი - დანგრეს სტილში დაწერილი ლექსის ბოლოს სტრიქონებში - ცვლილებები შეიტანა; ამ შესწორების საფუძველი ყოფილა ასლი, რომლის ორიგინალიც დაკარგულია. მისტერ ფინერნი ასლის ტექსტს ანიჭებს უპირატესობას, ვინაიდან ის უფრო გვიანდელია იმ ტექსტთან შედარებით, რომლითაც მისის იეკიტსმა და მისმა თანარედაქტორმა ისარგებლეს. ლექსის ადრეულ ვარიანტში იეკიტსმა ფრაზა "Now we shall sing" ("ახლა ჩვენ ვმიღდერებთ") შეცვალა "Now must we sing"-ით ("ახლა კი უნდა ვიმღდეროთ"), მაგრამ შემდეგ ისევ პირველი ფრაზა არჩია. და მაინც, რატომ უნდა ვიყოთ დარწმუნებული, რომ პოეტმა თავდაპირველ, დაკარგულ ეგზემპლარი კვლავ არ შეიტანა "Now must we sing" და "tunes" ("მულოდია", "მოტივი"), რომელიც აქ "notes"-ით ("ნოტი", "ტონი") არის შეცვლილი? ჩემს სმენით აღქმას თუკი ენდობით, იგი უძრალოდ მოვალე იყო, გაეცნობიერებინა თავდაპირველი შესწორების მომგებიანი უდერადობა. მისტერ ფინერანი სხვა აზრისაა და მის არჩევანს ზურგს უმაგრებს მისივე ხელთ არსებული ხელნაწერები, თუ, რათემ უნდა, დაკარგულ ეგზემპლარს არ მიკილებთ მხედველობაში.

ასე რომ, შესაძლოა, უდავო იყო, ან მხოლოდ ახლა გახდა უდავო გამოთქმული მოსაზრება იმის შესახებ, რომ იეკიტის ლექსების საბოლოო და უუჭველი რედაქციის „დაკანონება“ არარეალურ ამოცანას უტოლდება. და მანც, კველას, ვისაც მისი პოეზია აინტერესებს, წესით, არ უნდა გაუჭირდეს მისი ლექსების საბოლოო უდერადობის წარმოდგენა, მართალია, დასაშვებია აზრთა სხვადასხვაობა ტექსტში სიტყვების განლაგებასთან დაკავშირებით, მაგრამ მელოდიურ ქარგაზე ამას ვერ ვიტყვით: აქ უკვე აღარაფერია საკამათო. დაბოლოს, ალბათ არ გვაზეუნდა, თავად იეკიტის გამონათქვამის გახსენება: „შესაძლოა, ტექსტი არ ვიცოდე, მაგრამ ეს ტექსტი ჩემში იყოს დაგანგული“.

କୁଣ୍ଡଳ ରୀତ ବେଳିବାରୀ

თეა გარდაინა

"... Умер теперь. Навек.
- Плачьте о мертвом ангеле!"
М.Ц.

მელი ადამიანური იდეალიც გვიყვარდა. მან თავისი ცხოვრებით დაამტკიცა, რომ შეიძლება გაუძლო გამოცდას, იცხოვრო სახარებისეული იდეალებით. მუდამ სხვაზე მზრუნველს ყველა ახსოვადა, საკუთარი თავის გარდა. თითქოს ამ ადამიანს დილა იმის-თვის უთენდებოდა, რომ სხვათა საქმეები მოეგვარებინა, ერთის-თვის ხელი მოემართა, მეორი-სათვის ჩრჩევა მიეცა, ავადმყოფი მოენახულებინა. ბატონი ალექ-სანდრე ერთნაირი შემართებითა და უშურველობით იხარჯებოდა სხვებზე ზრუნვისას და ამ დროს ცნობილ პიროვნებას ახალგაზრდა სტუდენტთან შედარებით არანაირი უპირატესობა არ ჰქონია. ბატონი შურსათვის მთავარი ადამიანი და მისი სატკივარი გახლდათ. ადამიანებში მხოლოდ ღირსებას და დადებით თვისებებს ექცებდა და ყოველთვის პოულობდა. ამიტომ იყო მისი ყოველი სიტყვა, ნერილი თუ მოგონება განსხვავებული, ყოველთვის გულწრფელი. აღარაფერს ვიტყვი ბატონი ალექსანდრე გვახარიას მეცნიერულ ნაშრომებზე, რომელთაც არა მარტო მაღალი მეცნიერული დონე, არაჩვეულებრივი ერუდიცია და სილრმე გამოარჩევთ, არამედ ამგვარი ლიტერატურისათვის უჩვეულო უშუალობაც. როცა მის ნაშრომებს კითხულობ, იმდენად კარგად ჩანს პიროვნება, რომ რამდენიმე ფურცლის წაკითხვის შემდეგ ძალაუნებურად ტექსტი ცოცხლდება და ბატონი ალექსანდრეს თბილი ხმა დინჯად გვამბობს იმას, რასაც თვალები კითხულობენ. ამიტომაც მიყვარს მისი წიგნების კითხვა - ისინი ბატონი შურას სიახლოეს განმაცდევინებენ. ერთი რამ მადარდებს ძალიან: არაერთი თაობა გაეცნობა ბატონ ალექსანდრეს მეცნიერულ მემკვიდრეობას და აღიზრდება მის შრომებზე, მაგრამ როგორ გადავცეთ მათ ბატონი შურას სიკეთე, რომელსაც ასხივებდნენ მისი თვალები, ბავშვური უმანკოება რომ შეინარჩუნეს, ან გულის სითბო, რომელსაც მისი ხელები გვაგრძნობინებდნენ?!

ალექსანდრე გვახარია

ალექსანდრე გვახარია. 60-ანი ზლების ბოლო

ტრინა ალექსანდრე შეგვეგებება, რათა უცხოობა არ გვაგრძნობინოს და მოსალოდნელი სამსჯავროს შიში გაგვიგრძნელოს. სოცოცხლეშიც ხომ იმ მშობელივით იყო, ჩვენსა და სიკვდილს შორის რომ დგას. და როცა ეს მშობელი აღარ არის, იძლება პარიერი ჩვენსა და "იმ ქვეყანას" შორის. აღბათ ამიტომაც ბატონა შურა ყველას, მასზე ასაკით უფროსებსაც კი ამ "მშობლიური" ზრუნვითა და ყურადღებით ბავშვობის ნოსტალგიას უამებდა და აძლევდა ფუფუნების საშუალებას - სხვისთვის დაეთმოთ პრობლემათა თუ პასუხისმგებლობის ნანილი.

ბატონი ალექსანდრეს გარ-

დაცვალების შემდეგ, ვგრძნობ,

ალბათ, თავად უნდა იყო ბატონი შურა, რომ შეძლო ყველაზე ზუსტი და საჭირო სიტყვების მოძებნა მის დასახასიათებლად. ამაში კიდევ ერთხელ დავრწნეუნდი, როცა გრიგოლ კიენაძის 75 წლისთვის დაკავშირებით დაწერილი და 1984 წელს გამოქვეყნებული მისი წერილი „მასწავლებელთა მასწავლებელი“ წავიკითხე. სამწუხაროდ, ამ წერილის არსებობა ბატონი ალექსანდრეს გარდაცვალების შემდეგ შევიტყვე, რისთვისაც მისი მონაფისი, თამთა ფარულავას უსაზღვროდ მადლიერი ვარ. ბევრი რამ გვეცნო ამ წერილში ბატონი ალექსანდრეს მონაფებს და, თუმცა, გრიგოლ კიენაძეს ბევრი ჩვენგანი ვერ მოესწრო (შესაძლოა, ამიტომაც), ჩვენი მასწავლებელი მაინც უკეთესი გვგონია.

ამ ქესახიშავი ხერილდას
რამდენიმე ამონარიდი მართლა
შეიძლება ბატონი ალექსანდრე
გვახარიას ავტოპორტრეტად
ჩათვალო:

"გრიგოლ კიევაძის პიროვნება
სულ უფრო ზოგად ხასიათს
იძენს, სიკეთის, სიწმინდის, პრინ-
ციპულობის სიმბოლოდ მესახება
მარტო მე კი არა, ყველას, ვინც
მასთან ახლოს იყო, ბედნიერება
ჰქონდა მისი ხშირი ხილვისა...
ჩვენ-ჩვენი სხიარულიც და მნუ-
ხარებაც მხოლოდ მასთან მიგვ-
ქონდა სავსე ჰეშვით და ასე გვე-
გონა, ბატონი გრიგოლი მხოლოდ
საჩემოდ არისო ასეთი ყურადღე-
ბით მომართული. ვერ კი ვგრძნო-
ბდით, გვიკვირდა მხოლოდ, შემ-
თხვევით თუ აღმოვაჩენდით,
სხვათა მრავალთათვისაც ასე სა-
ჭირო და მახლობელი რომ იყო. ის
თვითონ მალავდა ამას, არ გვაძ-
ლევდა "ეჭვიანობის" საბაბს, პი-
რიქით, უფრო გააყვარებდა ერთ-
მანეთს, მისი დიდსულოვნების
მაღლით ცხებულებს გვაერთია-
ნებდა, გვაეცილშობილებდა!"

"ბატონ გრიგოლს განსაკუთ-
რებით ახარებდა სხვისი წარმა-
ტება, ხალასი ნიჭის გაელვება.
თითქოს რა არის აქ გასაკვირი,
ყოველ წორმალურ ადამიანს უნ-
და ახასიათებდეს ეს თვისება, ხო-
ლო "წუხილი სხვისა სიკეთესა ზე-
და" ანომალიას უნდა წარმოად-
გენდეს! მაგრამ ბატონ გრიგოლს
სხვაგვარად უხაროდა, ეამაყებო-
და, ეთავისებოდა ყოველივე კარ-
გი და გამორჩეული".

"გრიგოლ კიკანაძის შრომებ-შიც და პიროვნებაშიც ორგანულად იყო შერწყმული მყვლევარი და მასანავლებელი. ეს უკანასკნელი, თითქოს შეუმჩნევლად, მაგრამ მაინც განსაკუთრებულად იყო ნინ ნამოწელი".

ჩემი მასწავლებლის მოგონე-
ბას მისივე წერილის ბოლო ნინა-
დადების პერიფრაზით დავამ-
თავრება:

... არასოდეს დასრულდება
ალექსანდრე გვახარიას სულიერი
სიცოცხლე, რომელიც მისი მოწა-
ფების მეხსიერებაში და მისი წიგ-
ნების ფურცლებზეა აღბეჭდილი".